

NAHI DUGUN DONOSTIA
#GUREHIRIA #ZUREHIRIA

Donostia, 2021eko urtarrilaren 28an

Aurkibidea:

Sarrera.....	6
Nahi dugun Donostia.....	7
• Euskara, gure kulturaren oinarria	8
• Kultura.....	9
○ Gobernu Zibila-Kultur Etxea	11
• Donostia, berdintasunerako hiria	11
○ Indarkeria matxistarik gabeko bizitzak sustatzea	12
○ Aniztasunaren babesa.....	13
○ Emakumeen Etxea.....	13
• Sustapen ekonomikoa.....	14
○ Enplegua.....	18
○ Merkataritza, eta gure auzoetako bizitza	19
○ Turismoa.....	21
• Mugikortasuna	22
○ Trenbideak lurperatzea.....	25
○ Ardatz berriak.....	25
▪ Irisgarritasun unibertsala	25
▪ Easo-Errondo.....	26
▪ Kontxa pasealekua eta San Martin	26
▪ Gure hiriko erdigunea eta auzo bizigarriagoak	27
▪ Karlos I.a.....	27
▪ Gros-Egia	28
▪ Altza-Polikiroldegia-Darieta	28
▪ Loiola-TxominEnea-Martutene	28
○ Aireportua	29
○ Abiadura handiko trena	29
○ Nola iritsi gure hirira	30
• Gizarte Ongizatea	30
• Justizia, Memoria, Bakea eta Adiskidetzea	31
○ Oroimenaren lorategia.....	32
○ Memoria historikoa.....	32
▪ ‘La Cumbre’	33
• Kirola	33
○ Elkarteen sarea, kirol klubak eta kirol jaien sustapena.....	34
○ Berdintasuna kirolean	34
○ Kirol egokiatua	34
○ Kirol Hiria (Anoeta kirol hiria)	35
• Hirigintza eta etxebizitza	37
○ Etxebizitza publikoa	38
○ Etxebizitza hutsak.....	38
• Hezkuntza.....	38
• Ingurumena, hiri jasangarria	39
• Gazteria	39

○ Parte hartzea.....	40
○ Gazteentzako etxebizitzak	40
○ Enplegua.....	40
○ Aisia eta kultura	41
● Udal Legea, herrialdea sortuz	41
● Administrazioa, gobernantza, gardentasuna eta herritarren parte-hartzea	41
○ Berreskuratu zure auzoa	42
○ Proposamena	44

Sarrera

Eusko Alkartasunaren (EA) Donostiako Tokiko Batzarrak dokumentu hau onartu du, parte hartzeko prozesu baten ondoren. Prozesu horretan, hiriko hainbat gizarte-eragileren iritzia jaso da, bai eta, gizabanako gisa iritzia eman nahi izan duten herritarrena eta bukatzeko, afiliazioa berarena ere.

EA hasieratik aritu da lanean batasunaren alde gure herrialdeko askatasun nazionalen defentsan, nahiz eraldaketa sozialean eta bere lana betidanik gauzatu du giza eskubideen defentsa zorrotza eginez.

Horregatik, EAK, alderdi politikoa den aldetik, euskal estatu independente bat eraikitzearen aldeko apustua egiten duten emakume eta gizonen gogoeta eta ekintza pizteko bokazioa du. Horri esker, EAri, 30 urte baino gehiagoko historian, erantzukizun politikoko postuak betetzea egokitu zaio, hala nola, Udal Gobernuak, non 1987-1991, 1995-1999 eta 2011-2015 legegintzaldietan parte hartu baitu.

Dokumentu hau egiteko, Eusko Alkartasunaren Tokiko Batzarrak onartutako “Nahi Dugun Donostia” diagnostikoa erabili dugu oinarri gisa. Diagnostikoa hutsetik egin zen, baina EAren dokumentu zaharrak kontsultatu ziren, hala nola txostenak, hauteskunde-programak, lan-dokumentuak eta Hiribizia 2030 prozesukoak (EH Bildu), bai eta afiliatuen eta parte hartu nahi duten beste subjektu batzuen artean banatu zen inkesta ere. Era berean, beste dokumentu soziologiko batzuk ere landu ziren, hala nola, Donostiako Plan Estrategikoaren bulegoak egindako herritarren pertzepzioari buruzko inkesta, Soziolinguistika Klusterraren kaleko hizkuntzen erabileraren VII. neurketa edota Donostiako Sustapenak egindako hiri-behatokiak.

“Nahi Dugun Donostia” diagnostikoa egin ondoren, bai Batzorde Eragiletik, bai “Udalgintza Taldea” udal-politikaz lan egiteko abian jarritako lantaldeetik, beharrezkotzat jo zen hartan sakontzea eta hura garatzea.

Horretarako, parte hartzeko prozesu bat jarri zen abian:

- Lehen fasea: Inprimakiak, harremanak eta bilerak, gizarte-eragileen iritzia ezagutzeko eta ekarpenak jasotzeko (otsailaren 17tik martxoaren 12ra), eta gure afiliazioarekin hainbat galdeketa landu ziren (martxoaren 6a).
- Bigarren fasea: Herritar guztiei zuzendutako inkestak, Donostia osatzen duten auzoetan (martxoaren 18tik irailaren 3ra) lehentasunak eta egin daitezkeen proiektuak detektatzeko.
- Hirugarren fasea: Parte hartzeko formulario bat postontzietan sartzea, modu selektiboan (irailaren 3tik irailaren 25era).
- Laugarren fasea: Parte hartzeko inprimakia auzo-elkarteekin partekatu eta zirriborroa zabaldu dugu, hainbat bilera eginez (urriaren 12tik urriaren 22ra).

- Bosgarren fasea: Zirriborroa afiliazioarekin partekatu da, egokitzat jotzen dituen zuzenketak egin ditzan (urriaren 22tik aurrera).
- Dokumentua Groseko Ulialde Alkartetxean egindako Eusko Alkartasunaren Hiri-Batzarrak onartu du (2021eko urtarrilaren 28an).

Dokumentu honek lagundu egin behar digu donostiar herritarren bizi kalitatea hobetuko duten ekarpenak egiteko. Dokumentu hori egin bitartean, gure hiriak ezagutu duen krisi handienetako bat etorri da, Covid-19ren pandemiak eragindakoarekin, alegia.

Agiri hau ezinezkoa zatekeen EAko militante eta jarraitzaileen laguntzarik gabe, beren ekarpen eta kontribuziorik izan ez bagenu.

Nahi dugun Donostia

Donostiako Tokiko Batzarrak lan-dokumentu hau idatzi du, nahi dugun Donostiako eredurantz aurrera egiteko. Hori dela eta, EAn arduraz egin dugu lan hau, gure hiriari begirada erreala emanaz, ikuspegi abertzale eta demokratiko batetik, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna defendatuko duen ikuspegi batetik, elkarrizketarako jarreretatik eta jarrera irekietatik aurrera eginez bizikidetzeta eta bakea eraikitzeko.

Donostia hiri atsegina izatea nahi dugu, giza eskubideak errespetatzea, oroimena berreskuratzea eta beste gobernantza-eredu bat izatea, gardentasuna, herritarren parte-hartzea eta asoziazionismoa areagotzeko; hiri plurala, irekia, berritzailea eta ingurumena errespetatzen duena nahi dugu. Auzo biziak dituen hiri bizi bat, eta, horretarako, auzoek zerbitzuak eskaini behar dituzte, pertsona guztientzako giza eskubideen erreferentzia den hiria eta berdintasun- eta errespetu-arloko adibidea. Hiri parte-hartzaileagoa da, eta herritarren ahotsa ere entzungo da erabakiak hartzeko orduan. Guztion onerako lan egiten duen hiria.

Donostia hau eraikitzen jarraitu behar da herritarrek sentsibilizatuz eta heziz, eta, horrela, guztion artean, osatzen dugun emakume eta gizon guztientzako hiri seguru batean bizi. Bizitzeko eta lan egiteko moduko hiria: Donostia lurraldeko eragile ekonomiko eta soziala da eta guk kalitatezko enpleguaren alde egiten dugu.

Harrotasunez begiratzen diogu hiri honi, eta berdinean begiratzen jarraitu nahi dugu. Bere nortasuna ezagutzen duen hiria, askatasunean bizi ahal dena, kultura eta zientzia zaintzen dituena, bere ondarea defendatzen duena eta inguruko udalerriekin elkarlanean aritzen dena.

Gure herrialdean erreferentziazkoa den hiria, munduan ezaguna dena eta gure herriaren eraikuntza nazionalen ekarpen hori egiten duena.

- **Euskara, gure kulturaren oinarria**

Euskara da gure nortasun-ezaugarri sustraituena, urtetan ikusi dugu gure hizkuntza eta kultura erasotu dituztela. Ikastolen ugaritzeari eta Gernikako Estatutuan eskainitako tresnei esker, nahiz hari laguntzeko diseinatutako udal-politiken ondorioz, areagotu egin da erabilera kalean.

Hala ere, gure hizkuntzak izan dituen atzerakadak ere aitortu behar ditugu: Soziolinguistika Klusterrak Kalean Hizkuntzen Erabilera Neurtzeko VII. Azterlanaren datuen arabera, 1989az geroztik euskararen erabilera ia bost puntu igo da, baina azken hamar urteotan kopuruak behera egin du. 2016. urtean erregistratutako %15,2, bost urte lehenagoko datu bera da eta 2006koa baino eskasagoa, erregistrorik altuena eman zenekoa (%18,2).

Argi dago mundu globalizatuan bizi garela eta gure hiriak milaka bisitari erakartzen dituela, baina horrek ezin du aitzakia izan gure kaleetan eta bizitzan euskararen erabilera indartzeko proposamenak egiteko.

Horretarako, garrantzitsua da euskararen aldeko mugimendua, hizkuntzaren ezagutzaren aldeko lana eta hiriaren irudia indartzea.

Euskararen aldeko elkarte-mugimenduak osasuna du (pertsonek askoren ahaleginari esker), eta Udalaren eginkizunetako batek osasun horri eustea izan behar du, betiere Udalarekiko independentzia bermatuz: mugimenduak ikuspegi kritikoa eta aldi berean konstruktiboa izan dezake.

Mugimendu Euskaltzaleak aktiboa izan behar du ahalegin pilaketa batean, gizartean zeharka euskararen erabilera areagotzean eragina izan dezaten.

Hizkuntza bat hitz egin ahal izateko, beharrezkoa da herritarrek hizkuntza hori ezagutzea, eta, horretarako, Udalak hizkuntza horren ikaskuntza sustatzen jarraitu behar du, behar diren laguntza ekonomikoen bidez, beharrezko finantzaketa bermatuz, doakoa izatera iritsiz, herritar guztiek euskara eskura izan dezaten eta euskara komunikazio-tresna izan dadin. Azken batean, aukera gehiago izan behar dira bizitza osoa euskaraz eman ahal izateko, eta, alfabetatzean, erakundeek oso lan garrantzitsua egin dute eta jokatu behar dute etorkizun hurbilean. Ikuspuntu horretatik, Udalak, euskararen alde lan egiten duten talde-elkarteekin batera, tokiko telebista bat sustatu behar luke, gure hizkuntza hutsean.

Gaur egun, planetako hainbat lekutatik etorri diren bizilagunak ditugu, kulturen eta aniztasunaren nahasteak aberastu egiten gaitu, baina integratu eta hartu egin behar ditugu. Horrek esan nahi du gure hizkuntzan hartu behar ditugula eta beharrezko erraztasunak eman behar dizkiegula euskarara eta, hartara, gure kulturara hurbiltzeko. Euskara ez da oztopo gairidiezina, batzen eta aberasten gaitu.

Euskarak hirian duen irudiaz hitz egiten dugunean, ez gara eslogan edo argazki batez bakarrik ari, praktika batez baizik. Oso garrantzitsua da eremu publikoan eta instituzionalean haren erabilera sustatzea; izan ere, EAn oso positibotzat eta harrotasunez ikusten ditugu 1995-1999 legegintzaldietan emandako urratsak, non

Donostiako Udala abangoardia eta eredu bihurtu baitzen beste administrazio batzuentzat, bai euskalduntze-politikagatik, bai euskararen erabileran eta sustapenean eragile aktiboa izateagatik, eta 2011 - 2015 legegintzaldian, berriz, aurrerapauso handiak eman ziren eta gure hizkuntza ikusgai jarri zen modu eredugarrian. Zoritxarrez, 2015ean hasi zen legealdian atzerapausoak eman ziren, Udal Gobernuaren zati batek kanpora begira gure hizkuntzan lanean jarraitu zuen arren.

Gainera, hiriko ekonomia mugitzen duten agenteetan presentzia bermatu behar dugu, non ez den hainbeste lan egin edo ez den eremu publikoan haina nabarmendu. Hala ere, Donostiako Udalean urratsak egiten jarraitu behar da euskara lan-hizkuntza izan dadin, baita sozietate publikoetan ere, non oraindik orain lan handia egin behar den.

Eta gure hirian euskarak duen irudiarekin amaitzeko eta, batez ere, adin txikikoetan hiriaren konpromisoari laguntzeko, ezin ditugu ahaztu Donostiako gizartean erreferente diren pertsonak, kirol-klubak edo elkarteak, baita kiroletik, kultura, gazte-mugimendu, aisialdi eta beste hainbat alorretako talde guztiak ere, haien konpromisoa ezinbestekoa baita euskarari ikusgaitasuna emateko.

Pertsonak beren bizitza euskaraz garatu ahal izateko egitura eta baldintza guztiak sortuz, haien erabilera motibatu eta bultzatu baino ez genuke egin beharko, beti ere kontuan hartuta Euskara dela gure altxorrik preziatuena eta herri gisa nortasun bat ematen digula, eta EAk bere ahalegina egin behar duela, ez bakarrik nortasun horri eusteko, baizik eta hura indartzeko.

Lau haizeetara nazio garelara adieraztean, ezin dugu gure hizkuntza ahaztu. Alde horretatik, hiztun berriak etorkizuna dira, eta haiekin berreraiki nahi dugun Donostia euskaraz. Euskara eta gure hizkuntzan adierazten den kultura Donostiarentzat aberastasun bat dela ulertu behar da, eta, aberastasun eta ondare kolektibo hori garatu eta sustatu behar dela, udal-politikaren, haren ikaskuntzaren eta erabileraren barruan, kultura aberasteko bitarteko gisa, eta, gainera, kohesiorako eta integrazio sozial eta kulturalerako tresna bihurtu behar dela.

- **Kultura**

Azken urteetan, teknologia berriak garatzeari esker, aldaketa handiak izan dira bizitza kulturalean: beharizan berriak eta komunikazio- eta adierazpen-baliabide berriak sortu dira, eta hiri gisa egokitzeko gai izan behar dugu, garai berri horiei erantzuna emanez. Horren adibide bat Covid-19ren pandemiak eragindako konfinamenduan gertatu da. Denbora horretan, pertsonak beren etxeetatik kultura kontsumitzen jarraitu dute, gure ordenagailuetatik, telefono mugikorretatik eta antzekoetatik erabiltzen ditugun tresna eta plataformei esker. Artista askok egin dituzte emanaldiak Interneteko sare sozialak erabiliz; Donostia Kulturak, berriz, irratian eta Interneten eman du bere programazioa; San Telmo Museoak eduki digitalak partekatu ditu, edo Eusko Jaurlaritzaren liburutegi-sareak "eLiburutegia" eskuratzea erraztu du, 20.000 liburu eta 15.000 film baino gehiago eta audio-liburuak aurki baitaitezke bertan.

EAK ez du uste Donostia Kulturaren helburua herritarrek Kultura bakarka eta beren etxeetan bakarrik kontsumi dezaten zerbitzuak eskaintzea denik, baina gertatutakoa ikusita, eskerrak eman behar zaizkio, hain une zailtan zerbitzu hori eman duen gizarteari. Positiboki baloratu behar da on line programazio horri esker artistek bultzada ekonomikoa jaso dutela, zuzeneko arteen garaian.

Kulturak hiria eta mundua beste era batera ikusarazten dizkigu, kulturak gizatiartu egiten gaitu, eta horregatik da garrantzitsua Donostia Kulturaren eginkizuna.

Ados gaude baieztatzen dugunean Udalak kultura-jardueren eskaintza zabala ematen duela, kultura-mundurako laguntza ekonomikoak, materialak, teknikoak eta profesionalak sustatu behar dituela, Donostiako kulturak nortasun-faktore gisa, ekonomiaren eta garapenaren eragile den neurrian betetzen duen funtsezko eginkizuna dela eta. Donostiak kultur tradizio garrantzitsua du eta.

Tabakaleraz ari gara. Herritarrentzako gune bat da, eta lankidetzeta eta sinergia handiagoak sortzen jarraitu behar du bere ekosistemaren barruan (Zinemaldia, Filmoteka, Kutxa, Etxepare Institutua, Medialab, etab.), kultura-sorkuntzarako gune izateko. Tabakalera ezin da bihurtu postala edo kulturaren oinarritutako merkataritzagune handia; abangoardia izan behar du kulturaren sorkuntzan, ez bakarrik kontsumoan.

Auzo bizien eta osoen ikusmoldean, kultur-etxeen alde egiten dute, ezagutza sortzen baitute eskaintzen dituzten ikastaroen bidez, eta, gainera, herritar guztientzako erabilgarria da. Sustatzen jarraitu behar dugu, eta haren erabilerak eta gozamina ez du soilik herritar partikularrentzat izan behar, bertan hainbat taldek beren lanergiteko aukera izan behar dute, elkartegintza eta militantzia indartuz.

Zinemaldia jaialdi handi gisa, eta beste jaialdi batzuk, hala nola Zinea eta Giza Eskubideenari dagokienez, Donostiaren irudi horrek gure mugak gainditzea ahalbidetzen digu, eta hura mantentzearen eta etengabeko hobekuntzaren alde egin behar dugu. Zinemaldiarekin lotutako jaialdiez gain, zinea gure hiriaren promozioaren adibide bat da, eta ikusle asko ditu.

Arteari garrantzia ematea eta eremu publikoan artea sustatzeari dagokienez, adibidez, nazioarteko lehiaketak egin daitezke, hiriak iraun dezan, bai eskulturen, instalazioen edo bestelako lanen bidez, bai gure fatxadak edertzearen bidez.

Donostiar asko modu profesionalean bizi dira kulturatik, eta beste batzuk modu amateurrean garatzen dute kultura (antzerki, dantza, pintura... taldeak). Artearekiko ardura positiboa da, eta Donostia Kulturak eskaintzen duen ikaskuntza gure hiriaren balioa da. Lehen mailako azpiegiturak, programak eta jaialdiak ditugu, baina gehiago bultzatu behar dugu kultur sorkuntza ere.

Artista askok behar dute erakusteko lekua, eta Donostia Kulturak eskaini beharko ditu espazio horiek. Baina espazioak irabazteaz hitz egitean, bat dago elkarte- eta auzo-gimimenduak hiriarentzat irabazi behar duena: Amarako Gobernu Zibila.

- **Gobernu Zibila – Kultur Etxea-Auzo Etxea**

Gobernu Zibilaren eraikinean espazio duina sortzearen aldeko apustua egin dugu, zinea, argazkia, musika- edo poesia-errezitaldiak, Amara, Amara Berri eta Morlanseko bizilagunek kultura jaso eta eman ahal izateko topagunea, beren buruaz gogoeta egiteko lekua.

Topaleku bat eta eraikin bat berreskuratzea, herritarrek erabili eta gozatzeko, eta,aldi berean, irtenbidea ematea Donostiako artista askoren arazoetako bati, hau da, erakusketarako leku bat, eztabaidatzeko leku bat eta sortzeko leku bat izatea. Gainera, eraikinaren kokapen geografikoari esker, elkargune bilakatzen da, auzo jendetsuen erdian dago eta garraio publikoaren bidez hiriko beste auzo batzuekin ondo lotutako puntua izan daiteke.

- **Donostia, aukera-berdintasuna**

Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren printzipioak politika publikoen ardatz izan behar du, eta hori zeharka aplikatuko da jarduera-eremu guztietan.

Uste dugu Udalak modu eraginkorrean egin eta sustatu behar duela berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren printzipioa bere jarduketara guztietan sartzea. Berdintasun politikek zeharkakoak izan behar dute, udal departamentu guztietan garatu behar baitira.

Hiriaren gizarte-antolaketak emakumeen eskubideak sustatu behar ditu eta emakumeen bizitza osoa erraztu behar du.

Hori dela eta, araudi edo gida bat hartu aurretik, edo jarduera kualifikatu aurretik, beharrezkoa da arau edo jarduera horrek emakumeengan eta gizonengan izango duen eragina baloratzea. Ondoren, hiriaren egoera aztertzeke (edozein esparrutan), emakumeak eta gizonak modu berezian hartu behar dira kontuan (sexuen arabera banatutako datuak argitaratuz, adibidez, garraio publikoaren erabileran, kirol-instalazio publikoen erabileran, gizarte-laguntzen inpaktuan eta laguntza horiek eskuratzeko baldintzetan, etab.). Horrela bakarrik ebaluatu ahal izango da ea udal arau eta jarduketek emakumeengan eta gizonengan duten eragina desberdinak diren.

Azkenik, gure hirian oraindik dauden puntu kritikoetan lanean jarraitu behar da. Ildo horretatik, politika publikoetako zeharkakotasunak eskatzen du dagozkien sailetatik (hirigintza, mugikortasuna, etab.) egingo diren jarduketan alde zuzeneko ebaluazioa egitea, hirigintza banaketa berriak edo sortuko diren espazio fisiko berriak puntu kritikoak izan ez daitezzen. EAn onartezina iruditzen zaigu auzo sortu berriak, esate baterako, hiriaren mapan puntu kritiko izatea, uste baitugu hirigintza-plangintzak hasieratik jaso behar zuela banaketa hori emakumeentzako eremu arriskutsua izan zitekeela.

- **Indarkeria matxistarik gabeko bizitzak sustatzea**

EAn salatu ditugu eta salatzen jarraituko dugu gure hirian gertatzen diren emakumeen aurkako eraso matxistak. Hala ere, ezin dugu konforme geratu salaketa publiko hutsarekin, benetan sinesten badugu emakumeek eguneroko jardueretan bete-betean parte hartzeko eta indarkeriarik gabeko bizitzaz gozatzeko aukera izango duten gizartean.

Horrela, beharrezkoa da emakumeek egunero jasaten duten indarkeria mota orori (fisikoa, psikologikoa edo sinbolikoa) aurre egitea. Helburu hori lortzeko, ezinbestekoa da jarduketa plan zehatzak egitea, hala nola Donostiako Udaleko emakumeen eta gizonen berdintasunerako planetan sartzen direnak.

Detekzio goiztiarra ezinbesteko tresna da, ahal den neurrian egoerak larriagotu ez daitezten. Udalak zerbitzu egokia eta integrala eskaini behar die indarkeria matxista pairatzen duten emakumeei (informazioa eskatzea, salaketa aurkeztea, epaiketa, laguntza psikologikoa...), indarkeriak emakumeari dakartzkion ondorio guztiak biltzen dituen hainbat arlotan lagunduz.

Indarkeria matxistetatik bizirik atera diren emakumeei laguntzen dieten pertsona guztien prestakuntza funtsezkoa da.

Beharrezkoa da, halaber, adin txikikoetan tailerrak egitea eskoletan edo haur eta gazteen aisialdian, gazteen arteko desberdintasun-egoerak edo indarkeria matxista prebenitzeko. Horretarako, prestakuntza eman behar zaie kirol, gizarte eta aisiaren arloan lan egiten duten entitate eta elkarteetako langileei eta gaztelekuetan aritzen direnei.

Eusko Alkartasuna kezkatuta dago azken urteotan jai-giroan izan diren salaketekin, batez ere erasotzaileen gaztetasunarekin. Horregatik, beharrezkoa da Berdintasun Planak garatzea, gertatzen ari diren indarkeria matxistaren aurkako ekintzak mantenduz eta indartuz. Gainera, festetan egoera horri aurrea hartzeko ekimenak ere sortu behar dira, auzoetan antolatutako festak barne (ez bakarrik hirigunean). Hiriko toki eta eremu bakoitzean arrisku egoerak identifikatu eta jarduketa protokolo egokiak ezarri behar dira.

Udalak erantzun argia eman behar dio indarkeria matxistari: indarkeria kasu bat dagoenean, ez da nahikoa salaketa jartzea eta kontzentrazioa egitea, nahiz eta bi urrats horiek ezinbestekoak eta positiboak diren. Ekintza zehatzak ere behar dira, eta, gaur egun, indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei laguntzeko zerbitzuetan urritasunak ikus daitezke, hala nola erakundeen arteko koordinazio falta. Horregatik, tresna horiek garatu eta koordinazioa hobetu behar da, emakumeen bizitzan eragin positibo zuzena duten ekintza zehatzak bultzatuz.

- **Aniztasunaren babesa**

Eusko Alkartasunatik, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren alde eta sexuagatik, ideia politikoengatik, erlijioagatik, sexu-baldintzagatik, arrazagatik edo jaioterriagatik edozein pertsona ez diskriminatzearen alde egiten dugu.

Garrantzitsua da ulertzea berdintasun-printzipioak berekin dakarrela elkarrekin kultura-, erlijio- edo bestelako aniztasuna babestu eta sustatzea. Azken urteotan hainbat arlotan aurrera egin den arren, oraindik ere urratsak eman behar dira “pertsona guztientzako eskubide guztiak” premisan oinarrituta. Demokrazia “posible izateaz gain betebeharra ere bada, pertsona izatea” dela ulertzen badugu, ordena hori pertsonak izateko aukera ematen diguten kultura-, gizarte-, ekonomia-, zuzenbide- eta politika-baldintzen multzoa dela ulertzen dugu.

Garrantzitsua iruditzen zaigu Udalean Kultur Aniztasunerako Udal Kontseilua eratzea, migrazioarekin zerikusia duten gaiak funtsezko espazioa izan dezaten. Garrantzitsua da, udal-ordezkariez gain, Donostiako gizarte-eragileek ere parte hartzea, besteak beste, kultura-aniztasuna lantzen duten elkarrekin eta migratzaileek osatutakoek. Ikuspegi hori askoz zabalagoa da eta donostiar gizartearen zati handi batek kudeatua. Hala, bada, helburu bat izan behar luke, besteak beste, protokolo bat egitea, migratzaileei edo gizarte-egoera ahulean edo gizarte-bazterkerian dauden pertsonen berriazko aholkularitza emateko.

- **Emakumeen etxea**

Emakumeen Etxea emakumeen ahalduntzerako, topaketarako eta gogoetarako gunea da, eta zeregin garrantzitsua betetzen du emakumeen benetako berdintasun eraginkorraren alde, Emakumeen Etxea elkartearen, Donostiako Udaleko Berdintasun Sailaren eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren bidez kudeatzen baita. Azken urteotan funtsezko tresna bihurtu da mugimendu feministaren eta Udalaren arteko lankidetzaren bideratzeko.

Eusko Alkartasunak uste du gaur egungo espazio fisikoa txikiegia dela Etxean sortzen diren jarduerak guztiak egin ahal izateko eta espazio txiki horrek eskaintzen diren zerbitzuen kalitatea mugatzen duela (aholkularitza psikologikoa, legala, etab). Gure ustez, Udalak Emakumeen Etxearen eskura espazio zabalagoa jarri behar du, bai gaur egun erabiltzen ez den espazio bat okupatuz (adibidez, Easo kaleko eraikina, suhiltzaileen egoitza zaharra), bai lokal berri bat sortuz edo birmoldatuz.

Emakumeen Etxeak izan behar du oinarri berdintasunaren aldeko eta bereizkeriaren aurkako jarduerak sustatu eta garatzeko. Horretarako, Etxean parte hartzen duten agenteen baterako kudeaketa hobetzearen aldarrikapenari erantzuna eman behar zaio.

- **Sustapen ekonomikoa**

Aipatzen ari garen atal guztietan bezala, sustapen ekonomikoari dagokionez Udalak eman behar dituen politikek herritarren eguneroko jarduna hobetzera bideratuta egon behar dute.

Jakin behar dugu, eskumenen banaketa dela eta, gure hiriaren garapen ekonomikoari eragiten dioten politika asko beste erakunde batzuetan onartzen direla; beraz, hartzen diren erabakiek ezarritako helburuak bete ditzaten beharrezkoak diren elkarrizketa-plataformak garatu beharko lirateke.

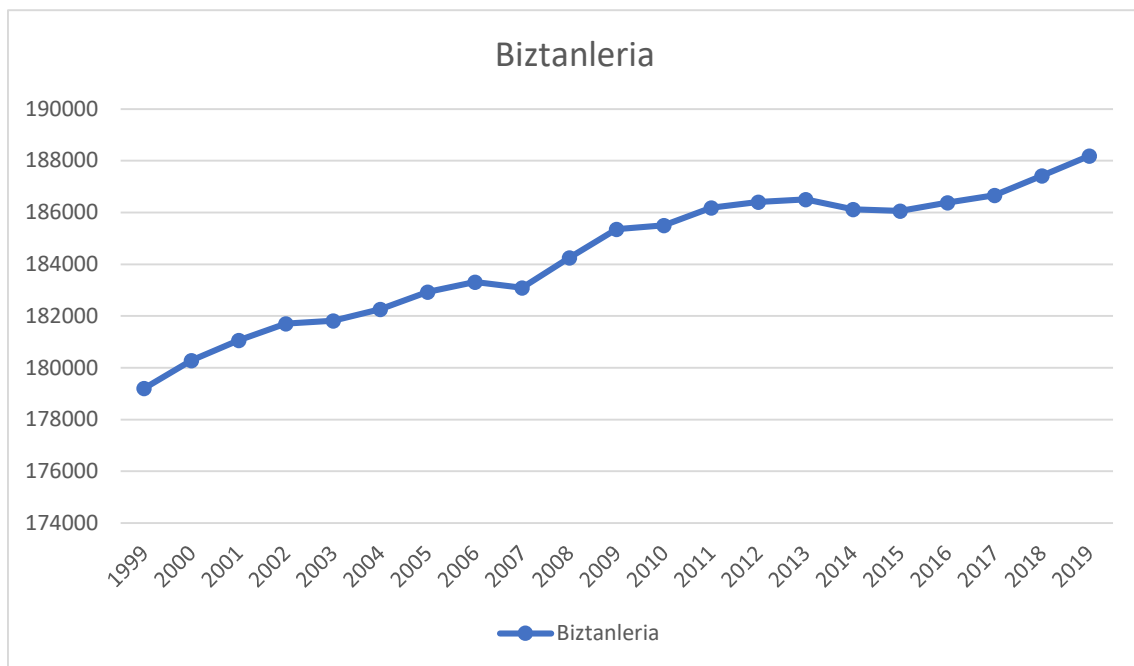
Hiriko biztanleria ekonomikoaz hitz egitean, lehenengo gauzetako bat hiriko erradiografiak dira. Hala egin genuen 2018. urtean, "Nahi Dugun Donostia" diagnostikoa landu genuenean.

Lehena, biztanleriarena, gure hiriaren zahartzeak aurrera egin ahala. Donostiako Hiri Ekonomiaren Barometroaren arabera, hiriaren zahartzea lurraldearekin eta, oro har, gizarte aurreratuekin partekatutako errealitatea da. Biztanleriaren batez besteko adina handitu egin da, eta 65 urte edo gehiagoko biztanleria %23,22koa izan da 2016. urtean, %23,66koa 2017an (884 pertsona gehiago), eta %23,94koa (700 pertsona gehiago), 2019. urtean %24,3koa. Batez besteko adinera bagoaz, 2016. urtean 45,51 urtetik 2018an 45,87 urtera igaro da, eta 2019an 46,6 urtera (sexuen arteko aldea: emakumeak 48,4 urte eta gizonak, 44,5 urte, batez beste). Esan dezakegu hiriko lau pertsonatik ia bat 64 urtetik gorakoa dela.

Adin handieneko segmentuaren garrantzi erlatiboa. Zehazki, 65 urtetik gorako taldeak gora egiten du urtetik urtera, eta biztanleriaren adin-taldearen arabera piramide bat izatetik urruntzen da; izan ere, 15 urtetik beherakoek pisua galtzen dute multzoan, atzerakadaren ondorioz. Talde horren barruan, 0-4 urteko taldearen bilakaera azpimarratu behar da, eta horrek erakusten du hirian izandako jaiotzek behera egin dutela pixkanaka.

15-34 urteko biztanleria ere hazi egin da, biztanleen %20,1, hain zuzen. Balio absolutuari begira, 37.233 pertsonaz ari gara. Helduek ere behera egin dute (35-64 urte) eta bilakaera hau izan dute: %44,2, %43,9, %43,5. Aldiz, 64 urtetik gorakoek gero eta pisu handiagoa dute.

Hiriko biztanleriaren bilakaera ondoko grafikoan islatzen da.

Edo gure hiriko eta Donostia osatzen duten auzoetako biztanleriaren bilakaera konparatzeko koadroak.

Urtea	Biztanleak	Auzoa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1999	179208	Amara Berri	28507	28876	29326	29719	30105	30352	30479	30504
2000	180277	Erdialdea	22404	22236	22096	21947	21889	21833	21921	21959
2001	181064	Altza	20353	20216	20247	20279	20258	20318	20453	20452
2002	181700	Gros	19232	19073	18896	18804	18649	18480	18441	18433
2003	181811	Intxaurrondo	15966	15913	15782	15604	15548	15482	15454	15557
2004	182264	Antigua	14975	14857	14801	14740	14660	14580	14603	14546
2005	182930	Egia	14874	14843	14828	14807	14947	15060	15085	14950
2006	183308	Aiete	14307	14263	14297	14276	14381	14410	14474	14375
2007	183090	Ibaeta	9515	9594	9576	9747	9724	9851	9860	9943
2008	184248	Miracruz-Bidebieta	9101	9031	8955	8860	8891	8931	8951	8995
2009	185357	Loiola	4974	4927	4931	4896	4911	4914	5089	5729
2010	185506	Ategorrieta-Ulia	4087	4089	4085	4076	4104	4045	4050	4962
2011	186185	Martutene	2881	2856	2838	2797	2741	2704	2708	2712
2012	186409	Añorga	2132	2122	2161	2177	2171	2135	2248	2278
2013	186500	Miramón-Zorroaga	1854	1895	1932	1971	2021	2199	2236	2269
2014	186126	Igeldo	1056	1048	1061	1068	1083	1071	1064	1072
2015	186062	Zubieta	292	286	279	293	294	289	287	284
2016	186377	Landarbaso	-	-	-	-	13	13	15	17
2017	186667	Auzorik gabe	-	-	-	-	-	-	53	54
2018	187418									
2019	188191									

Adierazle demografikoei esker, hiriaren errealitatea ezagutu eta laburbildu daiteke eta haren biztanleria-egitura beste lurralde batzuekin alderatu. Donostiako datuek agerian uzten dute adinaren igoera zenbaterainokoa den eta Gipuzkoa eta Euskal Autonomia Erkidegoa baino populazio zaharragoa erakusten dute.

- Haurren indizeak behera egin du, eta 15 urtez azpiko biztanleria taldeak 335 pertsona galdu ditu, 2018ko barometroarekin alderatuz gero. 2019an %12,1ean kokatu da.
- 64 urtetik gorako populazioa 2 hamarren igo zen 2017tik 2018ra, eta 4 hamarren 2018tik 2019ra, guztizkoaren %24,3.
- Amatasun-indizeak jaisten jarraitzen du: %18,3raino 2017an, %18,0 2018an eta %17,3 2019an.
- Hala ere, helduaroko (50-64 urte) biztanleriarekin alderatuta, 20 eta 29 urte bitarteko gazteen kopuruak gora egin duenez, ordezkatze-indizea %67,1era igo da.

Bigarren erradiografia enpleguarekin lotuta dago, eta aurreko argazkiarekin alderatuz gero, azpimarratu behar da 45 urteko eta gehiagoko pertsonak langabezia daudenen erdiak baino gehiago direla, eta argazkia ez dela berdina hiriko auzo guztietan.

2018an, Donostiako enpresetan, batez beste, 115.265 langile zeuden Gizarte Segurantzari, hau da, 2017an baino %2,4 gehiago (2.712 afiliazio gehiago), eta 2019an 117.949 ziren. Zeinu positiboko bosgarren urtez jarraian, 2018an izan da afiliazio-zifrarik handiena. Enpleguak erregimenen arabera duen banaketari dagokionez, erregimen orokorrak pisua handitu du, %83raino, hau da, %3,1 igo da azken urtean. Erregimen orokorraren modalitatean lan egiten duten pertsonen ehunekoa ere gehiengoa da Gipuzkoan, nahiz eta kasu horretan proportzioa %75,1ekoa izan. Pertsona autonomoen erregimenak, ordea, gero eta enplegu gutxiago du hirian, bosgarren urtez jarraian, eta enplegu osoaren %12,6. Erregimen autonomoko pertsonen tasa %20,6koa da Gipuzkoan. Gainerako erregimenek enplegu guztiaren ia %4 ematen diote hiriari, eta jarduera positiboa dute.

Emakumeen eta gizonen artean, aldi baterako kontratazioak dira nagusi; bi kasuetan, hamarretik bederatzik (%91,6 eta %90,7, hurrenez hurren) egiten dute lan, baina lanaldiaren iraupenari dagokionez eragin desberdina dute: aldi baterako kontratazioaren heren bat (%34,9) lanaldi partzialekoa da gizonen artean, eta erdia baino gehiago emakumeetan (%54,5). Aldi baterako kontratazioa ohikoagoa izateak eragina izan dezake emaitza horretan, emakume gehiago dauden jarduera-sektore batzuetan (hezkuntza, osasuna, ostalaritza edo merkataritza, ekoizpen-gailurrekin lotura handiagoa duten sektoreak).

Adina ere faktore erabakigarria da enpleguaren behin-behinekotasunerako: gazteenen artean (24 urte bitarte), behin-behinekotasun tasak mugagabearena hirukoiztu dezake. 2010az geroztik, talde gazte horretan gero eta ohikoagoa da aldi baterako enplegua, aldi horretan %8 handitu baita. 25 eta 34 urte bitarteko taldean oreka handiagoa dago bi enplegu moten artean. 35 eta 44 urte bitarteko pertsona-taldean, ia lau enplegutik 3 mugagabeak dira, eta ratio horri eutsi egiten zaio 2010etik. Azkenik, 45 eta 60 urte bitarteko pertsonen artean, gehienek mugagabeko enplegua dute, 5 enplegutik 4, gutxi gorabehera. Kasu horretan, enplegu mugagabearen pisu erlatiboak behera egiten du. Zehazki, 2010ean, kolektibo horretako lanpostuen %82,1 mugagabeak ziren.

Soldatapeko enplegua adin-taldea banatzeari dagokionez, biztanleria pixkanaka zahartzen ari dela nabari da: 45 eta 60 urte bitarteko pertsonen kopuruak gora egiten jarraitzen du, eta 2018an kopuru osoaren %42,2 zen. Ratio hori 7,2 puntu igo da 2010arekiko eta 0,6 puntu 2017arekiko.

Hiriko enpleguaren pisu handiena zerbitzuen sektoreak du, afiliazioaren %92 baitu; sektore horrek %2,2 egin du gora 2018aren aldean, 2.344 afiliatu gehiago baititu. Pisu erlatibo txikiagoarekin, hiriko afiliazio osoaren %4, eraikuntzak eragin pixka bat handiagoa du: 263 afiliazio (+%5,9). Industriak, afiliazio guztien %3,9rekin, 89 afiliatu

gehiago ditu (+%2). Gainerako sektoreekin alderatuta, lehen sektoreak ez du afiliazio-igoerarik. Sektorean 13 baja izan dira, hau da, -% 5,7ko jaitsiera.

Evolución de la afiliación, por grandes sectores de actividad

	2016	2017	2018	2019	% 2019	Δ 2019-18	Δ% 2019-18
Agricultura, ganadería y pesca	212	229	228	215	0,2	-13	-5,7
Industria y energía	4.442	4.509	4.510	4.599	3,9	89	2,0
Construcción	4.183	4.240	4.441	4.703	4,0	263	5,9
Servicios	100.933	103.577	106.088	108.431	91,9	2.344	2,2
Total empleo*	109.770	112.554	115.267	117.948	100	2.683	2,3

*Datos correspondientes a la Afiliación Media del año
Fuente: Tesorería General de la Seguridad Social, Personas afiliadas.*

*Donostiako Sustapenaren barometrotik ateratako taula

2019an, 126.432 lan-kontratu sinatu ziren, 36.894 pertsonari eginak; horrek esan nahi du pertsona bakoitzak urtean batez beste 3,4 kontratu sinatu dituela. Kontratuen %91,3 aldi baterakoak dira eta %46,6 lanaldi partzialekoak.

Egin dugun erradiografiak atzerapauso handia eman du COVID-19 pandemiaren ondorioz, kalte handia eragin baitie pertsona askori. Eta hirian aberastasuna eta enplegua sortzen duten hainbat sektore ekonomiko krisi honen eragin suntsizaitela pairatzen ari dira. Hartzen diren erabakiak ez dira soilik ikuspegi ekonomikotik hartu behar, baizik eta giza ikuspegitik; izan ere, krisi honek agerian utzi ditu gure gizarteari eragiten dioten arazo asko.

○ Enplegua

Enpleguaren aldeko apustua hitzetan bakarrik geratu ezin den borroka da eta ekintzetara eraman behar da. Sortzen den enpleguak kalitatezkoa izan behar du eta, horregatik, hitzarmenak betearazi behar ditugu lehiaketa publikoetan. Gainera, Udalak, beste erakundeek bezala, klausula sozialak bultzatu behar ditu kontratazioetan eta egiten diren obra guztietan Gipuzkoako hitzarmena betetzea eskatu behar du.

Emakumeen enpleguaren sorrera eta haren kalitatea kontuan hartu behar dira planak egiterakoan.

EAn begi onez ikusten dugu ekintzaitasunaren ausardia eta ekimen horiei lagundu behar diegu enplegua sortzeko orduan, baina ez ditugu nahasi behar ekintzaitasuna edo autonomo berrien sorrera lanbide desberdinetan sortzen ari diren 'autonomo faltsuen' figurarekin, herritarrak kalitateko enplegu egonkor batetik urruntzen dituztenak.

Bestalde, gure hirian susperraldian daudensektore estrategikoen alde egiten jarraitu behar dugu. Horien adibide bat nekazaritzako elikagaien klusterra izan daiteke. Argi izan behar dugu Donostia dela erroldatutako nekazaritza-ustiategi gehien dituen Gipuzkoako udalerría, eta balio estrategiko handia duela, bai kontsumitzaile potentzialen

kopuruagatik, bai erreferentzia den hiriko hirugarren sektoreko jarduera-sektoreekin (merkataritza, ostalaritza eta turismoa) sinergiak ezartzeko dituen aukerengatik.

Susperraldian dauden beste sektore batzuk ahaztu gabe, hala nola, moda, surfa edo ikus-entzunezkoen sektorea eta sektore tradizionalenak, merkataritza, industria, kultura, ostalaritza eta turismoa, besteak beste.

Azken urteotan, gainera, Donostia hiri berritzaile gisa kokatzeko apustua egin da. Donostiak bere ondare natural, monumental eta kulturalarekin zerikusia duten hainbat alderditan irudi positiboa badu ere, esan dezakegu berrikuntzaren eta kalitatearen arloan ere kalitatezko irudia sortu duela. Baina lan egin beharko genuke unibertsitate-erreferentzia berriak erakartzeko, informazio-teknologiekin lotutako zentroak sustatzeko eta, aldi berean, ikerketa-zentroak sustatzeko, euskal eurohiria eta Donostialdeko metropolia garatzen jarraitzeko.

Gaur egungo egoeran, garrantzitsua da kalitatezko enplegu hori sortzeko apustu zintzoa egitea. Udalak ahalegin berezia egin behar du langabetu helduenak lan-merkatura itzultzeko, hala nola, lan-baldintza duinetatik urrun dauden sektore feminizatuen borrokan laguntzeko.

Ezin dugu ahaztu Donostiako Udala bera dela hiriko agente ekonomikorik handiena eta kontratazio publikoak duen garrantzia norainokoa den, eta, gainera, egiten dituen plegu guztietan klausula sozialen alde egitea berebizkoa dela gainera. Udala enplegua sortzeko motorea da, eta, garai honetan, hirian lanpostuak sortzea zaindu behar du, bai zuzenean, bai Donostiako Sustapena elkartetik, eta egoera okerreanean dauden sektoreei lagundu.

Garrantzi handikoa da Udala, Eskuzaitzetako industrialdearen eraikuntzan, industriaren, ikerketaren eta garapenaren garrantzia handitzeko garaian, edota gure hiriko lehen sektorearen sustapenean.

○ **Merkataritza eta gure auzoetako bizitza**

EAn zerbait argi utzi badugu zera da, auzoak direla hiriaren antolamendu naturala. Eta horretarako oso garrantzitsua da kaleak bizirik egotea.

Merkataritza Donostiako egitura ekonomiko eta humanoaren funtsezko zatia da eta tristeziak ikusten dugu Udal Gobernuak, 2015/2019 legegintzaldian zehar EAJk eta PSE-EEK osatutako gobernuak azalera handien aldeko urratsak eman izana eta 2011-2015 legegintzaldian tokiko eta hurbileko merkataritza sustatzeko apustuekin jarraitu ez izana, hartara, gure auzoen desertizazioa saihesteko, haien nortasuna galtzen ari baitira. Era berean, 2019-2023 legealdia Intxaurren auzoan merkataritza-gune berri bat egitea onartzearekin hasi zen.

Udala saltoki handien alde egiten ari den apustua egiten ari den neurrian, tokiko eta hurbileko merkataritzaren kontra egiten ari da eta horren ondorioz gure kaleetako

dendak ixten ari dira. Gainera, merkataritza elektronikoa eta Internet bidezko salmenta bi digitu hazten ari dira urtetik urtera.

Aurreko atal batean asoziazionismoak duen garrantziaz hitz egiten bagenuen, zer esanik ez merkataritza batuta eta elkarteetan bilduta egoteaz, baina zoritxarrez, ezda hala gertatzen; hirian merkataritza-elkarteak egon arren, denda gehienak ez daude horietan sartutabaina sustatu beharreko gauza da, merkataritzak ahots sendoa izan dezan eta bere interesak defenda ditzan.

Interesgarriak iruditzen zaizkigu, dauden elkarteetatik eta Merkataritza Federaziotik harantzago (merkataritza ikusi eta prestatzeko lan handia egiten dute), sare sozialen atalean sartzen ari diren plataforma berriak, hala nola Ba Gera! Hala, bada, sektoreak eskaintzen duen kalitatetik, kontzientziaziotik eta bistaratzetik, bezeroak erakarri ditzakegu, eskaintza komertziala eta lanpostuak sortzen dituztenak.

Sektorearen espezializazioaren aldeko apustua ere egin behar da. Hirian kornet komertzialen esperientziak sortu dira, baina, dena den, esperientzia horiek herritarren beharretara egokitu behar dira.

Sektorearen espezializazioaz gain, merkataritza arteko lankidetzak oso rol positiboa izan dezake. Zenbait adibide daude Iruña bezalako hiri hurbiletan, apustu zehatzak egin eta kasu askotan emaitzak eman dituztenak. Gai horretan, berriz ere, funtsezkoa da elkartegintza.

Udalak sektorearekin adostutako udal-politikekin lagundu diezaiotse sektoreari, hala nola, mugikortasunarekin zerikusia duten politikekin, banatzaileei aparkatzeko plazak eta salgaiak banatzeko tokiak eskainiz edo kontsumitzaileei dendetarako sarbidea erraztuz (busa, topoa, bizikletak, etab.), oinezkoentzat jartzea, hirigintza, hiri-mantentzea, turismoa...

Donostiako Sustapenak ekimen positibo asko izan ditu eta laguntza eta diru-laguntza mota desberdinak azter ditzake, saltokiak irekitzeko bete beharreko paper guztiekin eta dendariei erraztasunak emateaz aparte. Lokal itxiak irekitzea bultzatzeko modu bat da, batez ere gure hiriko auzo askotan. Plan estrategiko komertzial bat egin beharko litzateke auzo auzo, bertan jarduera komertzialaren, lokal hutsen eta izan daitezkeen lizentzien inbentarioa, behar komertzialen inbentarioa, ibilbide komertzialak diseinatzea, udalak lokalak erostea... Azken batean, Udalak lehentasunezko apustua egin behar du gure merkataritzaren eta auzoen alde, duela urte batzuetako jarduera ez dela itzuliko ohartuta.

Ezin dugu ahaztu ohituren garrantzia. Horregatik, gure kaleetan merkataritzari eutsi nahi badiogu, gazteenei zuzendutako kanpainak egin behar dira, eta zaharrenen erosketa erraztu, etxez etxeko banaketa-sistemak aztertuz eta hiri atseginagoa izateko helburu hori lantzen lagunduko duten neurriak hartu.

Agente politiko garen aldetik, gure hiriari entzun behar diogu, eta gure hiriaren zati handi bat merkataritza da; hori gabe, gure kaleak eta auzoak ez lirateke berdinak izango,

eta jasaten ari garen Covid-19ren pandemiak eragindako krisiaren ondorioz, inoiz baino beharrezkoagoa da merkataritzaren eta ostalaritzaren eskaerak entzutea.

○ **Turismoa**

Donostiak bizitza proiektu bat eskaini behar die herritarrei, gaur egun egiten ez duena edo gehiegi zailtzen duena. Hiria bizkor doa parke tematiko bihurtzera. Adibide argienetako bat Parte Zaharra da. Auzo horretan, masifikazio turistikoa nabaria da, eta gure afiliazioaren eta jarraitzaileen artean egindako inkesten ondoren, masifikazio hori hautematen den beste auzo batzuk azaleratzen dira, hala nola Gros edo Erdigunea. Eta arazo horiek, beste batzuekin batera, hala nola, espazio komunitariorik eza edo merkataritzari buruz aipatutakoak, auzoek beren nortasuna galtzea eragiten dute, desertizaziorantzamildu eta herritarrak beste eremu batzuetara bizitzera joan daitezten. Beraz, arautu ez ezik kontrolatu ere egin behar da.

Parte Zaharra hain masifikatuta ez egoteko eta beste auzo batzuetako jarduera soziojaietakoa hain eskasa ez izateko ibilbideak eta nodoak diseinatu behar dira, nahiz eta gune horiek beste arazo batzuk ere izaten dituzten, hala nola etxebizitzaren garestia. Ibilbide horiei esker, turistak hiriko auzoak zeharkatu ahal izango ditu. Gainera, udal eta foru turismoko bulegoen lankidetzatik mahai bat diseinatu behar da, neurri horiek Gipuzkoan sustatuko dituen eta gure kultura eta nortasuna bultzatuko dituten turismo-agentzien artean espazioak sortuko dituen, porrot egin duten estrategietatik haratago, hala nola “San Sebastián Region”, hain zuzen. Estrategia horiekin diagnostikoa oso zati garrantzitsuetan partekatzen badugu ere, haien praktika hobetu daiteke.

Ez da ulertu behar turismoa ostalaritzari soilik onura ekarriko dion jarduera gisa; izan ere, merkatariek, Donostian lan egiten duen sektore orok, turismoari ekarpena egin diezaioke. Era berean, sinergia hori aprobe txatu dezakete eskaintza hobetzeko, tokiko produktuaren alde eginez. Eskaintza dibertsifikatzeaz hitz egiten badugu, merkatariek ekarpen handia egin behar dute hiriko marka komertzial bat sendotzeko, eta Udalak, haiekin elkarlanean, kanpaina espezifikoa lan egin beharko luke.

EAn ez gaude turismoaren aurka, baina uste dugu alderdi batzuk arautu egin behar direla. Argienetako bat pisu turistikoena da eta ez gatoz bat Udal Gobernu arlo horretan ematen ari den urratsekin; izan ere, herritarren eta auzoen aurka egiten du, eta horiek defendatzen ditugu; etxebizitzaren eta alokairuaren prezioa garestitzen dute, donostiar askok beren hiria utzi behar baitute. Etxebizitzek herritarren etxea izan behar dute, ez produktu espekulatiboa.

Turismo jasangarriaren aldeko apustu garbia egin dugu, hiriko beste sektore batzuen garapen ekonomikoari lagundu behar diona.

Urtean zehar estazionalizatuta ez dagoen biltzarretako edo kiroleko turismoa ere positiboa da hiriarentzat, baina ikusten ari gara Eusko Jaurlaritzak Bilbori modu sistematikoan laguntzen diola biltzarrak erakarri edo antolatze orduan. Kursaal hobetu eta handitzea, sektorearen lan bateratua (merkataritza barne), programak sortzea edo/eta baxadoreen programa ezartzea, I+G+B eragileekin zuzeneko lotura

izatea eta Udalaren inplikazioa izan behar dira Convention Bureauak hainbat ekitaldi egin ahal izateko tresnak.

Gipuzkoako Foru Aldundiak bere estrategia berrikusi behar du, dagoeneko erretiratu denak (Explore San Sebastian Region) ez baitzituen bere helburuak bete; Donostiako Udalak, berriz, inguruko udalerriekin turismo-mahai bat sortu behar du turismoarekin zerikusia duten politika publikoak koordinatzeko.

Turismoa amesgaizto bihur daiteke donostiarrentzat, jendea auzoetatik kanporatu dezakeena, baina ez du eragin negatiborik izan behar; eskaintzen dituen abantailak jasotzeko eta eragin negatiboak minimizatzeko gai izan behar dugu. Erakundeek egiten dituzten politikak funtsezkoak dira, bai turismogune gisa kokatzeko orduan, bai eraiki nahi dugun hiri-ereduan. Lana dibertsifikatzearen alde egiten dugu, ekonomia egonkorra izateko eta eskaintza/eskari turistikoarekiko modu ez iraunkorren ez hazteko.

Covid-19ren pandemiak eragindako krisi horren emaitzek balio behar dute, hiri gisa, sustapen ekonomikorako beste modu batzuk aurkitzeko, turismoaz haratago. Gure hiria bisitarien gustukoa izango da beti, baina beste sektore batzuetan kalitatezko enplegua sortu behar dugu.

- **Mugikortasuna**

Hiri jasangarria nahi dugu, ibilgailu pribatuak Zentrora ahalik eta gutxien sar daitezten. Hala ere, txandakako aparkaleku publikoak Erdialdean eta perimetrorik hurbilenean daude, eta horrek ibilgailu pribatuak erakartzen ditu hiriaren bihotzera. Disuasio-aparkalekuen sarearen alde egiten dugu, tarifa egokiak, hobaridunak edo doakoak dituen, edo garraio publikoa erabiltzeko aukera ematen duena. Disuasio-aparkalekua erabiltzea onuragarria bada, ez da ibilgailurik sartuko Donostiako hirigunean. 2020an, Ilunbe hirigunearekin lotzeko ekimena ezagutu dugu, doako garraio publikoaren bidez. Ideia horretan sakondu daiteke; zenbakiak, zerbitzu horiek erabiltzen direla frogatu arren, ez dirudi arrakastatsuak izan direnik, hiriko beste autobus linea batzuekin konparatzen direnean. Horregatik, ideia sakondu egin behar da, ikuspegi askoz zabalago batetik, garraio publikoa eta gure hiriko hainbat eremu bilduko dituen.

Badakigu hiriak lehiakortasuna galdu duela mugikortasuna eta bisitaldia erdigunera autoz joateko pentsatuta dagoela. Horregatik daude 11 parking (eta beste bat San Bartolome muinoaren azpian) hirigunean, eta horrek zaildu egiten du donostiarren mugikortasuna. EAn hainbat proposamen defendatu ditugu donostiarren bizi-kalitatea hobetzeko alderdi horri dagokionez, eta, horregatik, mugikortasunerako proposamen iraunkorra defendatzen dugu, lehentasun hauekin:

1-Oinezkoa. Garrantzitsua da espaloiak egoera onean mantentzea, hiriko auzoen artean oinezkoen joan-etorriak eta zirkulazioak sortzea eta/edo mantentzea, ez soilik mugikortasunaren ikuspegitik, baita merkataritzatik ere. Oinezkoari dagokionez, arreta berezia jarri behar da irisgarritasunean, bereziki mugikortasun murriztua duten

pertsonentzat, edo desnibel desberdinak gainditu behar diren gure hiriko eremuetan. Espaloiak jaistearen edo beharrezko bitartekoak jartzearen alde egiten dugu, hiria herritar guztien gozamenerako baita; horretarako, Irisgarritasun eta Garraio Bertikaleko Plana egokitu behar da, jarduketei lehentasuna eman eta igogailuak eta eskailera mekanikoak berehala jartzea bultzatu. Irisgarritasun plan horiek herritarren parte-hartzea eskatzen dute.

Oinezkoen mugikortasunaz ari garenean ere segurtasunaz ari gara, eta udal eskumenekoa ez bada ere, trenbide-pasaguneak kentzea edo oinezkoentzako pasabideak eraikitze beharra aldarrikatu behar dugu. Adibide garbi bat Okendotegitik Ergobiarako bidea da eta horrekin batera, gure hiriko lurpeko pasabideek behar dituzten hobekuntzak (Ategorrieta edo Herrera, esaterako). Hirian mugitzen diren pertsonen segurtasun eta erosotasun handiagoak behar dituzte.

2-Bizikleta. Garraibide jasangarria da, eta garraibide horren alde egiten dugu (bai bizikleta publikoaren alde, bai bizikleta pribatuaren alde), baita hirian duen garrantziaren alde ere. Horretarako, oinezkoaren eta bizikletaren erabiltzailearen segurtasuna ere islatu behar da, hiriko hainbat tokitako bidegorrien sarearen alde eginez eta oinezkoen, txirrindularien eta gainerako ibilgailuen arteko bizikidetza eredugarria ekarriko duen hezkuntza bultzatuz.

Alokairuko bizikletaren erabilera sustatu behar dugu eta ekintza bandalikoaren aurrean geltokien eta bizikleten kontrol handiagoaren alde egiten dugu; gure hiriaren barruan egin daitezkeen ibilbideek geltokien kopurua handitzen jarraitu behar dute. Bidegorrien sarearen diseinuan eta exekuzioan bezala.

Bizikleta pribatuari dagokionez, hirian ez dago aparkatzeko toki nahikorik, eta bizikleten aparkaleku estaliak sustatzen lan egin behar da. Gainera, udako denboraldian bizikletak aparkatzeko tokiak ez dira nahikoak hondartzetan eta hirigunean; gauza bera gertatzen da urtean zehar. Horretarako, plangintza egin behar da arazo hori konpontzeko.

Aparkaleku gehiago eraikitzearen aldeko apustua egin dugueta bidegorrien eta hauen sarean hobekuntzak eta egokitzapenak beharrezkotzat jotzen ditugu. Horrez gain, bizikleta-bide berriak eraikitzea edo txirrindularien segurtasuna bermatzea, adibidez, Miracruz kalean.

3-Garraio publikoa. Hiria zirkulazioz deskongestionatu nahi badugu, garraio publikoaren kalitate-sistema baten aldeko apustua egiten dugu, elkarrekin konektatuta dagoena eta hiriko hainbat tokitara modu eraginkorrean iristen dena. Sistema horretan, azterketa zorrotza egin behar da, gure hiriko industrialdeetara eta zerbitzuetara dagoen eskaintza hobetzeko.

Kontuan hartu behar dugu, halaber, emakumeek garraio publikoa erabiltzen dutela eta horrek eguneroko bizitza baldintzatzen duela. Ezin dugu aipatu gabe utzi, pandemian zehar, emakumeei modu bizi eta negatiboan eragiten dien zerbitzuaren murrizketa, adibidez, ospitaleetara zerbitzu desberdinak egitera joan behar zuten emakumeena. Autobusen ordutegiak murriztearen ondorioz, langile batzuek ordu bat behar izan zuten ibilbidean, autobus batzuek ibilbidea egiteari utzi baitzioten.

Garraio publikoko sare bat, auzo guztietara hedatua, biztanleen ordutegietara egokitutako maiztasunekin, gaueko zerbitzu egokiekin eta elkarren artean erlazionatuta, non autobuseko garraioa erraz uztartu ahal izango baita EuskoTren eta Renferekin. Bi trenen artean aldatzaile bat dago Loiolako Erriberetan eta bi trenen arteko lotura hobetu behar da Herreran. Horrekin batera, hiriaren ekialdea eta mendebaldearen arteko konexioa hobetu behar da eta disuasio parkingak sortu.

Arreta berezia jarri behar zaio udal talde guztien aho bateko laguntza izan arren urte asko daramatzen gai bati, Erriberetako aldagailua, hain zuzen ere. Renfe eta Euskotren lotzeko orduan, 17/19 tren-geltokiak hirian lotzeaz ari gara. Era berean, Euskotrenen Altza-Galtzaraborda (Errenteria) ibilbide berriak Donostia eta Irun arteko bide bikoitza burutuko luke, 5-6 minutuko maiztasunak emanez. Mendebaldeko eremuan ere Euskotrenek inbertitu egin behar du garraio publikoan sinesten badugu, ez baita onargarria Eibartik Donostiara joateko ia 2 ordu behar izatea. Ibilbideak eta tunelak hobetzeaz gain, funtsezkoa da bide bikoitza. Renfek bere geltokiak eta geralekuak egokitu behar ditu, irisgarritasun arazo handiak eta larriak dituztenak, Okendotegiko trenbide-pasagunea, Astigarragako geltokia eta gure hiria Iparraldearekin zuzenean lotuko lituzkeen hirugarren bide-haria, trenbide-zabaleren muga gaindituz.

Puntu honetan, herritarren parte batek industria- eta zerbitzu-poligonoekin, aldirietako aparkalekuekin eta Donostiako osasun-hiriarekin lotura hobearen edo linea berrien aldeko proposamenak egin dizkigu.

4- Motoa. Bistan da motor batek auto batek baino leku gutxiago hartzen duela eta auto-ilarak eta zirkulazio-arazoak murrizten laguntzen duela. Motorretarako TAO aplikatzeko aukerari dagokionez, uda guztietan sortzen den eztabaida da. EAn ez gatoz bat neurri horrekin, baina txandaketa errazteko hainbat modu aztertu behar dira, baita aparkaleku-kopurua ere. Motozikletak ibiltzeko autobus-errei batzuk seinaleztatzea eta beste segurtasun-neurri batzuk hartzea ere komeni da. Jakin badakigu motorrek sortzen duten kutsadura-mailaz, horregatik, aukera hori laugarren tokira eraman dugu, autoetatik hurbil dagoen tokira; izan ere, autotik motora aldatzeak abantaila bakarra izango luke: gure hiriko errepideetan lekua murriztea eta kaleko zurrutak gutxitzea.

5- Autoa. Disuasio-aparkalekuak sortzearen alde egiten dugu, hiri atsegina egiteko. Garrantzitsua iruditzen zaigu zirkulazioa gutxitzea hiriko hainbat tokitako aparkalekuen bilaeta gure kaleetan zirkulazioa murrizteko ekimen iraunkorren alde egiten dugu. Horretarako, Euskotren, Renfe eta autobusen eta aldirietako aparkalekuen arteko loturak hobetu behar dira.

Donostia hiriak oinezkoentzako eta bizikletentzako kale eta bideen antolamendua hobetu du, hiriko hainbat auzotan kaleak oinezkoentzat jartzeko eta bidegorrien sarea sustatzeko politika garatuz, baina beharrezko urratsak ematen jarraitu behar da.

- **Trenbideak lurperatzea**

Eusko Alkartasunak beti egin izan du apustu udalerrian zehar doazen trenbideen ahal den zatirik handiena lurperatzearen alde, bai ADIFena bai Euskotrenena. Aukera izan genuen apustu hori defendatzeko, gure ibilbidearen une desberdinetan, adibidez, 2007-2011 legegintzaldian. Zoritxarrez, ez du arrakasta handirik izan, beste udal talde batzuen jarrera dela eta, bai Aurrekontu Proiektuak onartzeko eztabaidetan, bai Hiri Antolamenduko Plan Orokorra onartzeko egin diren hurrengo izapideetan.

Gure ustez, trenbideak lurperatzeak lehentasuna izan behar du erakunde eskudunentzat; izan ere, horrek milaka metro karratu berreskuratuko lituzke hiriarentzat, hala nola Easo-Errondon (Anoetaraino) edo Intxaurrondon, eta amaiera emango lieke auzoen edo trabarroen muga artifizialei, gainera, irisgarritasunaren hobetuko litzateke, segurtasun-puntu kritikoak kendu (lurpeko pasabideak), inpaktu akustikoa murriztu...

Ezinbestekotzat jotzen dugu etorkizuneko Plan Orokorrak, epe ertainean hiriko hirigintzako esku-hartzeak marraztu nahi dituenak, bere helburu nagusien artean aipatu lurperatzea jaso eta finkatzea.

- **Ardatz berriak:**

Hiria aurrera doa, eta eztabaida ugari daude irekita, hala nola Kontxako pasealekua, San Martin, Karlos I.a, Larramendi eta Easo-Errondoko trenbidea lurperatu ondoren geldituko den eremua oinezkoentzat jartzea. Proiektu horiek hurbileko denbora-tarte batean landuko dira eta garrantzitsua izango da eraiki nahi dugun hiriaren barruan herritarren parte-hartzea izango duten proposamenak izatea, izan nahi dugun hiri atsegin hori eraikitzen jarraitzeko.

- **Irisgarritasun unibertsala**

Hiriko hainbat auzo ez dira pertsona guztientzat irisgarriak. Horren adibide dira Amara eta Intxaurrondo Zaharra, Altza-Herrera, Antigua, Egia edo Añorga, beren eskailerengatik oso zaila egiten baitute pertsona guztiak horietara iristea.

Hiria egokitzea ezinbestekoa da, herritar guztiek bertan gozatu ahal izateko konpromisoari eusteko. Beste horrenbeste Renferi dagokionez; behin eta berriz esan dugun bezala. Gernikako Estatutua bete behar da - eskumena Eusko Jaurlaritzaren esku baitago- geraleku eta tren guztiak pertsona guztientzat irisgarriak izan daitezen beharrezkoak sdiren obrak egite aldera.

Gauza bera gertatzen da, zoritxarrez, gure hiriko kirol- eta/edo kultura-guneetan.

- **Easo-Errondo:**

Easo-Errondoko trenbideak lurperatzen direnean, gure hiriak inoizko lurzoruzalerarik handiena berreskuratuko du. Ezin dugu besterik gabe eraikitzearen gurpil zoroan sartu, parte-hartze-prozesu handi bat ireki gabe. Gure ondorengoentzat utziko dugun Donostia eraikitzen ari gara eta erabaki hori funtsezkoa da gure hiriaren etorkizunerako.

Gure hiriaren airetiko irudi bat ikustean, nabarmendu daiteke Kristina Enea eta Arbaizenea eta Aiete parkeak bereizten dituen eremu urbanizatua. Berdegune bat eginez, hiri osoa gune berde handi batekin lotuko genukeela pentsa genezake, Añorgatik eta Igeldotik, Miramongo basotik, Aiete parkeetik, Arbaizenea, Easo-Errondo, Kristina-Enea, Ametzagaina, Lau-Haizeta eta Artxipitik.

Oinezkoentzako eremu berriak azter daitezke. Era berean, gure kirol instalazioetako entrenamendu orduak saturatzen direnean, kirol kantxa estaliak erabiltzea azter daiteke.

Gainera, ezin dugu ahaztu, duen kokapen geografikoagatik, Amara Berri eta Morlans lotzeko balioko lukeela, Kontxako pasealekuarekin eta San Martinekin.

Ez da ulertzen nola Udal Gobernuak ez duen abian jarri herritarrentzako prozesu irekirik berrurbanizazio horri ekiteko, eragin handia izango baitu eraiki nahi den hiri-ereduan.

- **Kontxa pasealekua eta San Martin**

Hauteskunde-hitzordua bat hurbiltzen den aldiro, hauteskunde-programaren batean Kontxako pasealekua oinezkoentzat jartzeko neurri izarra sortzen da; era berean, azken hilabeteetan San Martin itxita egon da eta denbora eman du zirkulazioa kudeatzeko hainbat proba egiteko.

San Martin kalea ixteak arazo ugari ekarri ditu, Hondarribia eta Larramendi kaleetako trafikoa handitu egin da eta Bizkaia pasealekuko kolapsoak, obrak hasi aurretik etorri arren, arazoak dira hiriarentzat. Ez dirudi, halaber, Parque kaleak hiriko mendebaldetik ekialdera doazen trafikoei behar den irteera ematen dienik.

Konfinamenduaren ondorioz, arazo horiek desagertu egin dira, baina, hala ere, denbora eman du konponbideak bilatzeko eta garraio publikoaren alde egiteko, arazoren bat konpontzeko, saihezbideaz gain.

Argi daukagu aukera bat zabaldu dela eta Kontxako pasealekuaren, Easo-Errondotik berreskuratutako lurren eta San Martin kalearen arteko oinezkoentzako elkarbizitzaren metroak handitu ahal izatea dela. San Martin kalea oinezkoentzat izan daiteke?

Proposamen interesgarria izan daiteke, eta guztiz oinezkoentzat izatera iristen ez bada, argi dago oinezkoek eta bizikletak zorua irabazi behar dutela galtzadan. Hori da jende guztiarentzako hiri atsegina, garbiagoa eta irisgarriagoa eraikitzea.

Hirigunea bizigarriagoa izango litzateke, kale eta merkataritza biziakin. Kale seguruagoak eta kutsadura gutxiagorekin; aukera hau ezin da galdu. Eta akatsa izango litzateke berriz ere herritarrak kontuan ez izatea.

San Bartolome muinoaren azpian errotazioko aparkaleku berri bat eraikitzeak neurri horietako asko hipotekatzen ditu.

▪ **Gure hiriko erdigunea eta auzo bizigarriagoak**

Gure hiriaren erdiguneak kale batzuetara eboluzionatzen jarraitu behar du, non oinezkoak gero eta espazio gehiago hartzen duen eta kale atsegina dauden; eta gauza bera gertatzen da gure auzoetan, non espazio horiek hazi egin behar diren. Horretarako, berriro azpimarratu nahi dugu garraio publikoak duen garrantzia.

Gure hiriko auzoak espazio horiez hornitzearen aldeko apustua egin dugu. Adibide batzuk izan daitezke Matia kalea Antiguan oinezkoentzat jartzeko aukera benetan aztertzea eta proiektu erakargarri bat aurkeztea, auzotarren, ostalarien eta merkataritzaren eskaerak asetzeko. Oinezkoentzako eremu horiek arriskuak ere badituzte eta ez dute beti laguntzen oinezkoen zirkulazioa sortzen; beraz, egingo diren proiektuek adostasun zabala izan behar dute. Azter daitezkeen beste eremu bat San Bartolome inguruko kaleena da, edo Ramon Maria Lili eta haren ingurukoena; azken horrek oinezkoentzako gune handi bat sortuko luke Kursaal ingurua eta balio berezia emango litzaioke Urumea ibaiaren isasoratze ingurari, Zuberoa plaza Usandizaga eta Miguel Imaz kaleen bidez oinezkoentzako ardatz horrekin lotu ahal izateko.

Larramendi kalea oinezkoentzat jartzea ere mahai gainean egon den beste proiektu bat da, eta Isabel II.arena ere bai (iragarri da epe laburrean ez dela egingo). Azken hori oso proiektu ona da.

Gure asmoa da espazio horiek gure hiriko auzo guztietan sortzearen alde egitea. Horregatik, une egokia da egin daitezkeen proiektuen mapa bat egiteko, betiere herritarrekin lankidetzan.

Halaber, beharrezkoa da hirigintzako proiektuek familien, adingabeen eta adinekoen edo ezgaitasuna duten pertsonen beharrak kontuan hartzea. Horrela, elkarbizitza-eredu berriak garatu behar dira, espazio atsegina eta berdeekin, bizitza osasuntsua bultzatze aldera. Kendu egin behar dira adingabeen, adinekoen edo ezgaitasuna duten pertsonen eguneroko bizitza mugatzen duten oztopo arkitektonikoak.

▪ **Carlos I**

Betiko eztabaida. Bildu (2011-2015) Donostiako Udaleria eta Gipuzkoako Foru Aldundira iritsi artez ez zen benetako neurririk hartu. Hainbeste urteren ostean, hainbat promesen ondoren, eskaerak erantzun bat izan zuten legegintzaldi hartan. Hiriko sarrera eta irteera erabat kendu ez bazen ere, bizilagunen alde egin den gauza bakarra izan da.

Berrero ere ikusten dugu ez dela aurrera egiten eta eztabaida horri berrekin behar diogu.

▪ **Gros-Egia**

Iztuetako bidea kentzeak bi auzoetako oinezkoentzako loturan aurrerapena dakar. Baina herritarrek bi auzoetako oinezkoentzako lotura hobea izateko neurriak bilatzen jarraitu behar da. Auzoak bitan banatzen dituen harresia kentzea litzateke egokiena, zalantzarik gabe (Intxaurren bezala, Herreran...). Trena hiri osoan lurperatzeaz ari gara. Baina hori iristen ez bada, proposamen zehatzez hitz egin genezake.

Geralekuaren igarobidea bera hobetu daiteke, eta Huertas kalera oinezkoentzako irteera bat emateko aukera azter daiteke, Galtzada Nagusiaren parean dagoen horma irekitzeaz gain. Azken aukera horri esker, Zuhaitziko kiroldegrantza autobusez sar daiteke (105-Plaza Vasconia geralekuarekin), eta inguru osoko oinezkoentzako lotura hobetu, Ategorrieta kale partikularra oinezkoentzat bihurtuz.

Ardatz honetan ere ezin ditugu ahaztu Egiako Tejeria kalea eta haren inguru guztia.

▪ **Altza-Kiroldegia-Darieta**

Altzako kiroldegi berriaren inguruak oinezkoentzat jartzea. Bertan daude kirol anitzeko pistak, Oleta ikastetxe publikoa eta Tomasene eta Casares kultur etxeak. Horrela, auzoan zentraltasun berria sortuko da.

▪ **Loiola - Txominenea**

Funtsezkoa da Loiolako kuartelaren lurra berreskuratzea. Orain dagoen adostasunetik Loiolako kuartelek okupatzen duten espazioak honako hau izatera igaro behar dugu:

- Bizitzeko espazioa: Loiolako kuartelak eta Defentsa Ministerioak Loiola auzoan dituen gainerako instalazioak berreskuratzea, alokairuko etxebizitza babestuak eraikitzeko.
- Berdegunea: Ametzagainako parkea Urumea ibaiarekin eta Loiola auzoarekin lotzeko aukera ematen du, gure hiriko birika berdeetako bat zabalduz eta aisialdirako eta enplegurako gunek bat sortuz.
- Espazio bizia: Loiola auzotik hurbil dagoen merkataritza suspertzeko aukera ematen duten fluxuak, inguruan kalitatezko enplegua sortzeko gai direnak, kirol kantxak eta Urumea ibairako sarbidea. Txomin Enea, Loiola eta Intxaurren auzoak modu naturalean lotzea.
- Herritarren parte-hartzea: hasieratik herritarren parte-hartzearekin eraikitako auzoa, inguruneak behar dituen beharrei emandako erantzunetatik abiatuta.

Eusko Alkartasunatik uste dugu eragiketa horrek eragin oso positiboa izango duela hiri osoan.

Alokairuko etxebizitza publikoaren aldeko apustua. 17 hektarea dira, 1.000 etxebizitza baino gehiago hartuko lituzketenak eta hirirako eta eremurako espazio berriak sortuko lituzkete. Hala ere, parte hartzeko prozesu bat egin beharko da beti.

Loiolako kuartelen operazioak aldatu egingo luke eremuaren mugikortasuna.

- **Aireportua**

Ohartzen gara, eta hala adierazi izan dugu beti, ikuspegi zabala izan behar dugula eta aireportuko azpiegiturei dagokienez, herrialde estrategiaren alde egin behar dugula.

Eztabaida horrek ez du esan nahi aireportu bakarra izan behar dugunik edo, eztabaidarik egin gabe, aireportu bakar baten aldeko apustua egiten dugunik eta ia laguntza guztiak bertara bideratu eta aireko lineak aireportu bakar batera ekartzearen aldeko apustua egitea ideia ona denik.

Eztabaida horretan, Hondarribia, Biarritz, Noain, Loiu eta Forondako aireportuak ditugu, baita hurbileko beste batzuk ere, hala nola Logroño, Santander eta Pau.

Euskadik aireportuen kudeaketa hobea merezi du, munduan zehar konektatuko gaituena eta donostiarrok herrialdeko aireportuekin komunikazio hobea izan beharko genuke. Eta horren aldeko apustua egin.

- **Abiadura handiko tren**

Eusko Alkartasunak luzamendu bat eskatu zuen 2014. urtean, obren erritmoa eta aurrekontuko baliabideen kontsumoa lehentasun handiagoa zuten beste premia sozial batzuetara egokitzeko, egungo testuinguru fiskalean edo egoera onuragarriagoa izan zitekeen beste testuinguru batean. Uste dugu, halaber, proiektuaren zati batzuk berrikus zitezkeela, proiektu hori errentagarriagoa eta askoz merkeagoa izan dadin, eta obren erritmoak ikusita, proiektua birpentsatu ahal zela bere garaian eta azpiegiturak edozein salgairen joan-etorria beregain hartzea bermatu; ez bakarrik paketeria eta galarazle arinak, dirudien bezala.

Eta Euskal Herriko eta haren metropoli-eremuetako barne-mugikortasunari lehentasuna emateko baliabideak erabiltzea lehenetsi zitekeen. Abiadura Handiaren formulak (arrisku larrian dago iparralderako eta penintsularako loturak bertan behera uzteagatik) ez dezala lurraldearen artikulazioa arriskuan jarri, eta, hala, garraio kolektiboak eta trenak beste garraio bideentzako espazioak irabaztea hiri-, eskualde- eta hiriarteko komunikazioetan, mugikortasunerako eta lurraldea zaintzeko eta berreskuratzeko azken helburua lortzeko.

- **Nola iritsi gure hirira**

Askotan zehaztu dugu gure hiriko garraio publikoaren barruko mugikortasuna ona dela, eta hobetu egin beharko dela, bidaiariek gora egin ahala. Hala ere, gaur egun, hiriaren ekialde-mendebalde komunikazio ona falta da, eta Euskotrenek trenbide-pasantearekin duen komunikazioa, berriz, defizit hori hobetzen saiatuko da.

Nolanahi ere, trenbide-pasantearen lana gaizki egin da, zerbitzu hobea eskaini zezaketen proiektuak alde batera utzi dira eta sortu diren arazo teknikoei ez zaie aurrea hartu.

Hala ere, lehentasuna dute ETSk Easo-Errondoko egungo trenbide gunetik haratago egin behar dituen obra askok, lehen esan dugun bezala, eta horietako bat Loiolako Erriberetako Renfe/Euskotren geltokia eta trukagailua da.

Hirian badira beste azpiegitura batzuk ere, beren erabilera dela eta, saihezbide gisa birmoldatu daitezkeenak. Saihezbide horiek, nolabait, gaur egungoa bezalako bide bat izateari utzi eta hirian integratuz joan behar dute.

Gainera, trazaduran beste hobekuntza asko egin behar dira, Gipuzkoako biztanleak gure hirira etorri ahal izateko (Altza-Galtzaraborda, Eibarrerainoko bide bikoitza, geltokietako aparkalekuak...).

- **Gizarte Ongizatea**

Donostiako gizartea bidezkoagoa, kohesionatuagoa eta integratuagoa izan dadin gizarte-politika garatzearen alde gaude. Hori justizia sozialean, askatasunean eta berdintasunean oinarrituko da, elkartasun-politikei lehentasuna emanez, eskubideak ez direla pribilegioak ahaztu gabe, eskubide baizik.

Donostiak hiri integratzaile eta atsegina izateko pausoak ematen jarraitu behar du. Ezin dugu urrats horiei buruz hitz egin 2011-2015 legegintzaldian eman zirenak aipatu gabe, krisi-garaian eta udal-aurrekontuak aurreko urteetakoak baino askoz baxuagoak zirenean, Bildurekin osatutako udal-gobernuak, euro bat ez murrizteaz gain, gizarte-ongizatera bideratutako partidak handitu zituen, eta lehentasuna izan zuen politika egiteko orduan; baina, orain, 2015/2019 legegintzaldian, pisua galtzen ari da, eta ez bakarrik Donostian. Pertsonak izan behar dute beti lehentasuna.

Izan nahi dugun hiri integratzaile eta atseginera itzuliz, talde batzuek aipamen berezia merezi dute.

Etorkinei dagokienez, erakundeetatik lan egin behar da pertsona horiek gizarteratzeko eta euskararen ikaskuntza eta gure kulturaren ezagutza gai txikiak dira, gure hirira etorri behar izan duen pertsona integratzen eta ghettoak sortzen laguntzen dutenak.

Adineko pertsonak ere aipatu behar dira. Hiriak diseinu arretatsua izan behar du adineko pertsonak hiriaz gozaten jarraitu ahal izan dezaten, beren autonomiaz, eta, aldi berean, haiei eskainitako programek ezagunagoak izan behar dute herritarren artean eta hemen

berrero azpimarratuko genuke gure auzoetako kultur-etxeek duten garrantzia, sorkuntza-motorrek, ikastaroek eta jarduerak, esaterako, "Plus 55", baita kirol-etxeek ere.

Positibotzat jotzen dugu eztabaida publikorako, baita alderdien barne-esparruan ere, pertsona adinduak kontuan izatea, ideien eta esperientzien trukea sustatuz, eta, hala, belaunaldien arteko elkarrizketa ere bultzatuz, guztiontzat hain aberasgarria baita. Adinekoek gizartean duten zeregina aldarrikatzen eta errazten dugu. Hirian bizitza sozial eta politikoa duten presentziari eta parte-hartzeari balioa emango diegu. 'Hirugarren adinekoentzako' dei honek bere kezkek, iradokizunak, eskariak bideratzeko bideak eskainiko ditugu, eta horrela, herritar gisa baliagarri sentituz, bere hirirako ere izango dira, Donostiarako.

Bestalde, ezgaitasuna duten pertsonen autonomia bermatu behar da, ahal den neurrian. Hiriak atseginagoa izan behar du beraientzat eta haien laguntzat ere; Udalak udal-technikarien eta hirian lan egiten duten elkarten ezagutza aprobetxatu behar du pertsona horiei guztiei erantzuna emateko eta, hartara, oztopoak kentzeko. Oztopo horiek oso desberdinak izan daitezke, batzuk arkitektonikoak, beste batzuk ekonomikoak eta beste batzuk gizarteak izan ditzakeen aurreiritziei buruzkoak izan baitaitezke, baina oztopo horiek gainditu egin daitezke erakundeen eta elkarten arteko elkarlanetik.

Zoritxarrez, badira gizartetik baztertutako pertsonak, baliabiderik gabekoak eta bazterketa-arriskuan daudenak; ezin gara besoak gurutzatuta geratu, ezin dugu ahaztu horiek ere gure hiriaren parte direla eta pertsona guztiek eskubideak dituztela bermatu behar dela. Krisi gogor honetan, pertsona askok galdu dute lanpostua, etxebizitza eta bizimodua. Gogoratu behar da Bilduren garaian, Donostiako alkatetzan, eta Udalak gure hirian egindako kudeaketei esker, ez zela behin ere inor kaleratu. Gaur egun ezin dugu gauza bera esan, eta, are gehiago, aldi berean gizarte-laguntzak murrizten dira.

Bazterketa horri amaiera emateko, pertsona guztien eskubideak bermatzeaz gain, hainbat programatan lan egin behar dugu, hala nola kontzientziazioan edo drogamenpekotasunaren aurkako laguntzetan, eta gazteei eta haurrei ematen zaizkien laguntzak ahaztu gabe, erakundeak zaindu egin behar du horiek ingurune osasungarrietan haz daitezen eta errespetatuak izan daitezen.

Donostiak herritarren aukera-berdintasunaren alde lan egingo duen hiria izan behar duela esan dugunean, horretaz ere ari gara, pertsonak baztertuak ez izatea eta erabat abandonaturik ez egotea. Ezin dugu onartu, adibidez, familia bat etxegabetzea, adin txikikoak edo adin handiko pertsonak tartean direla, inolako aukerarik gabe.

- **Justizia, Memoria, Bakea eta Adiskidetzeta**

Bakea finkatu ondoren, gure gizarteak aurrera egin behar duen alderdietako bat adiskidetzeta da, Frantziako eta Espainiako estatuen espetze-politika malgutzea. Atal

honetan Sareren eta Gizarte Foroaren lana nabarmendu behar da, baita lan handia egin eta egiten duten beste elkarte askorena ere.

EA, gure hirian giza eskubideen urraketa eta bortxaketa guztiak salatzearen koherentziaz, oroimen-egintzetan egongo da, eta egokitzat jotzen diren urratsak emango ditu benetako adiskidetzeari lortzeko, gorrotorik gabe eta gorrototik urrunduta, eragindako kaltea onartuz eta konponduz.

Egiaz, justiziaz eta konponketaz ari garenean, aitortzaz ere ari gara, eta, jakina, biktimek merezi dute aitortpen hori.

Estatuak onartu egin behar ditu bere egintzak, eta garatu duen indarkeria aktibo militarra eta politikoa, gaur egun biktimekiko egia, justizia eta erreparaziorik ez duena.

Hirian plakak jartzearen aldeko apustua egin du Udalak, nahiz eta neurri horrek zailtasunak ekarri eta agian ez izan eraginkorra; Eusko Alkartasunak ez du lagundu omenaldi modu hori. Horrek ez du esan nahi hildako pertsona baten oroimenez plakari eraso egiten zaionean eraso hori gaitzetsi behar ez denik: eraildako pertsona baten plakari eraso egiteak lotsarazi egin beharko liguke gertatzen den bakoitzean.

○ **Oroimenaren lorategia**

Oroimenaren lorategiak erreferente izan behar du biktimen oroimenari dagokionez, hirian oihartzun handiagoa ematearen alde egiten dugu. Victor Hugo kalearen inguruan (edo trenbideen gainean espazioak irabaziz), elkarte eta biktimek topaketak, omenaldiak edo erakusketak egiteko tokia lor daiteke.

Oroimenaren lorategia gure iragan hurbilena eta sortu den aufrimendua ezagutzeko tresna bat izan daiteke, berriz ez gertatzeko. Bertan, mapa bat egin daiteke, hirian eraildako pertsona guztiak gogoratzen dituenak.

○ **Memoria historikoa**

Memoria historikoari dagokionez, oso urrats garrantzitsuak egin ziren 2011-2015 legegintzaldian, eta EAK aurrera egiteko apustua mantendu nahi du. Urrats horietako batzuk oso zehatzak izan daitezke, esate baterako, frankismoaren biktimen gorpuzkinak aurkitzea; izan ere, zoritxarrez, 2021ean biktima horien seme-alabak hiltzen ari dira, gurasoak non dauden jakin gabe.

Udalaren web orrian bertan Altzako hiribilduaren inguruan gertatutakoari buruzko informazioa falta da. Udal honek bere udalbatza izan zuen eta altzatar askok bezala errepresio frankista jasan zuten. Hala ere, Udal zaharraren ondoan totem bat jartzea proposatzen dugu, udalbatza hura gogoratu eta gertatutakoa azaltzeko. Gainera, dagoen informazio guztia Udalaren web orrira igo daiteke.

- **‘La Cumbre’**

Gaur egun ‘La Cumbre’ko jauregia erreprezio frankistaren aurkako museo bihurtzea proposatzen dugu.

- **Kirola**

Udal-politikak eskola-kirolaren, parte-hartzearen eta errendimendu-kirolaren sostengua eta garapena izan behar ditu ardatz, gure hiriko kirol-diziplina guztietako kirol-klubek egiten duten lan handia eskertzeaz ahaztu gabe.

Eskola kirolari dagokionez, merezi duen arreta jarri behar diogu eta teknikari trebatuekin garatu behar den jarduera da.

Parte hartzeko kirolaren esparruan sartzen dira 16 urtetik gorako pertsonak egiten dituzten eta errendimendu-kirola ez diren jarduera fisiko eta kirol guztiak. Esparru horretan sartuko lirateke bai jolas izaerako lehiaketa arautuak, bai kirol jardueren ikastaro guztiak, instalazioen erabilera edo hiriko hiri edo landa eremuetan kirol praktika librea.

Errendimenduari dagokionez, funtsean lehiarako borondatea duten eta emaitza lehiakorrek lortzeko borondatea duten kirolariek egiten duten kirol oro sartuko genuke.

Udalak, halaber, estrategikotzat jotzen den herri kirol tradizionala bultzatu behar du, arraunketa, pilota eta herri kirolak barne. Esan beharrik ere ez dago kirol horiek gure hirian izan dezaketen proiektzioa, bai instalazioei esker, hala nola frontoiei, txapelketei edo egin daitezkeen estropadei esker. Horien artean erreferentziazkoena Kontxako estropada da.

Lortzen ari da emakumeen kirola erreferentzia izatea Donostian, Bera-Beran, Donostia Basket, Realari esker...baita banakako kirolarietan ere eta maila gorenera iritsi dira beren kirol-modalitateetan hainbat kirolari. Hala ere, badira gainditu beharreko erronkak emakumezkoen oinarrizko kirolean eta horietako bat da kirola uzten duten kirolari askoren adin goiztiarra.

Fruituak eman dituen eta arreta berezia eskaini behar zaion beste kirol sektore bat kirol egokitua da, lagundu eta sustatu behar dena.

Kirol praktika hauek lagundu eta sustatzeko, garrantzitsua da laguntza eta dirulaguntza ekonomikoak ongi barematzea, hala nola kirol instalazioetako ordutegiak kudeatzea.

Instalazio berrientzako ahalegina ez da amaitu, nahiz eta une honetan ahalegin handia egiten ari diren udal-instalazioak erabat berritzeko, hala nola Altzako eta Anoetako kiroldegiak. Hala ere, uste dugu beste kirol-instalazio batzuk - Anoeta belodromoa tartean- birmoldaketa bat eskatzen ari direla. Eta hirian hockey-zelai bat edo Zubietako ur bizien kanala eraikitzea bultzatzeko beharra dago gainera.

Altzako kiroldegi berria aurrerapen estrategikoa da kirol praktika bultzatzeko orduan eta inguruarentzat eta hiriarentzat erreferente izan behar du.

Hirian irekita dauden aisialdi eta kirol guneei dagokienez, Trinitate plazako frontoia estali ahal izatea defendatzen jarraitzen dugu, Orixe ikastolaren, pilotalekua erabiltzen duten kirol klubak eta bizilagun ugarien aldarrikapen historikoa baita.

Inuzente samarra litzateke pentsatzea Parte Zaharra dela kirol-espazio estalirik ez duen edo hobetu behar den auzo bakarra, eta uste dugu Udalak lehendik dauden espazioak birgaitzeko inbertsioak egiten jarraitu behar duela, hala nola Molinaoko Artxipi parkeko aisialdi-gunean, abandonatutako futbol-zelai bateraino, Herrerako futbol-zelairaino, Josean Gascaren estalkiraino. Eta Sagues-en egin beharrekoa amaitzea, non skate park berri baten eskaera baitago, hiriko auzo bakoitzean estalitako espazioak ahaztu gabe. Askotan, ekintza errazak izan daitezke, ikastetxeekin koordinatzearekin batera, haie kirol-azpiegiturak eduki ahal izateko. Ez da ahaztu behar Txominenea eta Martuteneko garapen berrietan, haien kirol instalazioak bermatu behar direla.

Hiriko parkeetan adinekoentzako kirolguneak eskaintzen jarraitzea.

Azkenik, abertzale garen aldetik, erakunde guztietatik lagundu behar dugu gure herrialdeko 7 lurraldeak hartuko dituzten kirol-federazioak sortzen, gure hautapenaren ofizialtasuna eta parte hartu ahal izateko txapelketak, alegia.

- **Elkarleen sarea, kirol klubak eta kirol ekitaldien sustapena**

Donostiak kirol-sare sendoa du, gure hirian egiten diren kirol-modalitateetan erreferentzia diren klub asko dira, baita gure hirian kirol-ekitaldiak sustatzen dituzten hainbat eragile ere. Agente horiekin guztiekin konplizitateak egiten jarraitu behar da, beharrezkoak dira eta lan handia egiten dute gure hirian. Beraz, baloratu eta zaindu egin behar dira beti.

Elkarlana sustatzea, gure hiriko kirolak hazten jarrai dezan.

- **Berdintasuna kirolean**

Pertsona askoren lan nekaezinari esker (askotan oso konplikatua), Donostiak erreferente izatea lortu du hainbat mobilizaziotan, lehenago esan dugun bezala, eta Udalak klub, eta kirolariek lankidetzan jarraitu behar du, praktika sustatuz eta adin txikikoen kirol-diziplinak bertan behera uztea saihestuz.

- **Kirol egokitua**

Kirola egiteko aukera izan behar da pertsona guztientzat. Erantzun integrala eman behar da, ezgaitasuna duten pertsonentzat kirol aukerak sortzeko, bai lehiaketakoak bai aisialdikoak. Horretarako, klubekin, Foru Aldundiarekin eta federazioarekin berarekin elkarlanean aritzea ezinbestekoa da, kirol zerbitzu egokituak eta espezializatuak elkarrekin lan eginez sustatzeko.

○ **Kirol Hiria**

Easo-Errondon jarri daitezkeen kirol-kantxa estaliez gain, proposamen interesgarri bat dago, aurreko udal-hauteskundeetan EH Bilduko hauteskunde-programan aurkeztu genuena, Anoeta inguruan.

Egungo kirol-konplexuari ahalik eta etekin handiena atera eta XXI. mendeko kirolaren erronkei erantzun nahi dien ekimena da.

Kirola da, zalantzarik gabe, gure hirian eta Gipuzkoa osoan jende gehien mugitzen duen jardueretako bat. Kirola ere funtsezko oinarria da bizimodu osasungarria izan nahi duen edonorentzat. Horren erakusgarri dira Kirol Txartela edo 11.000 federazio-lizentzia dituzten 49.000 pertsonak.

Ezin dugu ahaztu alderdi ekonomikoa ere, beste sektore batzuetan eragina duen eta aberastasuna eta enplegua sortzen dituen jarduera baita. Iritsi da garaia Anoetako azpiegiturei ahalik eta etekin handiena ateratzeko. Eta horrek izen bat du: Donostia Kirol Hiria, kirolaren benetako hiria, egungo instalazioetatik abiatuta, haiek berrituz, eta gune osoari ikuspegi integrala emango dion egitura batekin, herritarren eta Gipuzkoako federazio eta klubuen beharrei erantzungo diena, Anoeta Euskal Herriko kirolaren erreferentzia bihurtuz.

Donostia Kirol Hiria kirol hiri modernoa izango da, diziplina anitzekoa, sozialazioa eta bizimodu osasungarria sustatuko dituen eta XXI. mendeko kirol munduaren beharrei erantzungo diena.

- Ilunbe, erabilera anitzeko gunea. Pabiloia berritzea proposatzen dugu, hainbat kirol modalitate egoki egiteko (saskibaloia, eskubaloia, tenisa...). Leku egokia da goi-mailako lehiaketetarako edo jende asko erakartzen duten lehiaketetarako, baita kultur ekitaldiak egiteko ere (musika, dantza...). Horretarako, burladeroak kendu beharko lirake, estalkiko motorren funtzionamendua hobetu, aldagela eta kamerino berriak egin, eta pista osagarri bat eraiki. Igogailu bat behar da, eta litekeena da beheko harmaila egokitu behar izatea.
- Belodromoaren erreforma integrala. Euskal Herrian bi belodromo baino ez daude estalita: Tafallan eta Donostian. Gure hirikoak 50 urte baino gehiago ditu eta erreforma integrala behar du, txirrindularitza-probak edo atletismo-lehiaketak baldintza egokietan egiteko. Gaur egungo zementu-pista zur hidraulikoz aldatzea proposatzen dugu, perimetroa ZIuko araudira egokituz; estalkia eta suteei aurrea hartzeko sistemak hobetzea; instalazioa ixtea aire-korronteak saihesteko; harmailetan eta barne-instalazioetan hobekuntzak egitea, bai eta markagailuan ere, oraingoak ez duelako funtzionatzen.
- Gimnasioa belodromoaren ondoan. Belodromoaren ondoan gimnasio bat dago gaur egun. Euskal Txirrindularitza Federazioa laster lekuz aldatzen denean, lehen solairua hutsik geldituko da eta gimnasioa zabaldu eta zerbitzuak hobetu ahal izango dira.

- Carmelo Balda pilotalekua hobetzea. Fatxada, harmailak eta barneko instalazioak berritu behar dira. Pilotalekuak espazio zabalak ditu, pilotaren inguruan gune tematizatu bat ezartzeko aukera ematen dutenak (adibidez, ikastetxeak bisitatzen dituztenak).
- Hobekuntzak Jose Antonio Gasca kiroldegian. Harmailak, estalkiak, beroketa-eremuek eta sarbideek hobekuntzak behar dituzte, barneko trinketeak bezala. Azken kirol-denboraldi hauetan, itoginak ikusi dira entrenamenduetan eta partidetan.
- Hobekuntzak Atano III.a frontoian. Terrazak, pilotalekuko zorua, harmailak eta lehen solairuko komunak berritzea proposatzen dugu. Igogailu bat behar da. Hezetasunari aurre egiteko hobekuntzak ere egin dira, batez ere ezkerreko horman.
- Kirolarientzako egoitza bat. Kirolariak eta klubak erakartzeko egoitza bat eraikitzea proposatzen dugu, 150 oherekin, trinkete zaharrak hartzen duen espazioan.
- Paco Yoldi kiroldegiak, Txuri-Urdin izotz jauregiak, Anoeta estadioak eta Miniestadioak osatuko lukete multzoa (lehenengo biek ez lukete erreforma garrantzitsurik beharko, Anoeta estadioa berritzen ari da gaur egun). Miniestadioaren kasuan, gainera, proiektu berria abandonatuta dago 2015etik.

Hurrengo fase batean, ikerketa-zentro bat ere sor daiteke Ilunben, kirolaren munduan (soziologia, psikologia, medikuntza, klubak kudeaketa, nutrizioa, teknologia berriak...) indartsu sartzeko ari diren zenbait gai —kasu askotan zientifikoak—sustatzeko.

Proiektuaren beste oinarria Gipuzkoako kirolarien eta klub eta federazioen beharrei erantzuteko egitura orokorra da. Donostia Kirolarekin batera kirol hiriaren kudeaketaz arduratuko den egitura hau osatzeko.

Gaur egun, kirolak norabide berriak hartu ditu: kirol tradizionaletan ez da sartzeko, hala nola igeriketa eta atletismoa, eta espazio berriak bilatzen ditu, hala nola “hiri kirolak”. Egiazki, gorakada handia ikusten da “aisiaren edo astialdiaren kultura” deritzonarekin zerikusia duen guztian. Horri esker, kirol-ikusmolde eta aire zabaleko jarduerak berriak sartu dira, gizarte- eta hiri-inguruneetara eta gazteen interes berrietara egokituak, tradiziozkoaren eta hurbileko jardueren alternatiba bila dabiltzanak, beren trebetasun pertsonalak frogatzeko eta, aldi berean, beren irudia sendotzeko. Kirol horietako batzuk skate, roller eta bikea dira, patinen, monopatinaren edo bizikletaren erabilera klasikoetik eboluzionatu dutenak. Modalitate horiek kirol hirian ere izan behar dute beren lekua — izan ere, badute, neurri batean, gaur egungo konplexuan—, eta hura kudeatzeaz arduratzen den erakundeak ere hura sustatu beharko du.

Ezin ditugu ahaztu beste kirol-partzela batzuk ere, hala nola Martuteneko futbol-zelai berria, hockey-zelaia, Herrerako futbol-zelaia Merkearrera eraman zutenean, Trinitate plaza estaltzea eta Bretxako kirol-espazioa.

Herritarren eskaera ugari dago, Donostia hiri bizia da eta mugitzen da, eta hiriko auzoek zerbitzuak behar dituzte, baita kirola egiteko ere; beraz, Parte Zaharrean, esaterako, Trinitate plazak lehentasuna izan behar du.

Gainera, gure hiriko ikastetxeekin lan egin behar da, eskola orduetatik kanpo instalazioak auzoko klub eta gizarte eragileei laga ahal izateko, kirola sustatzeko.

- **Hirigintza eta etxebizitza**

Donostia hiriak, ezaugarri bereziak dituenez, oso garapen zaindua behar du, planteamendu arrazional eta iraunkorra, eta bere beharretara egokitutako azpiegiturak ere bai, eguneroko arazoak konpondu eta auzo berriak garatzeko. Auzo berri hortien artean, Urumea ibarra (Loiolako kuartelak barne) eta Infernua daude, besteak beste, baina betiere lehendik dagoenarekin bat eginda sortu beharreko gunerak dira. Horretarako, hirigintza jasangarria garatu behar da, batez ere dagoeneko urbanizatuta dauden eremuak berreskuratzean oinarritzen dena. Etxebizitza eta lanpostuak dauden erabilera mistoko auzoak.

Hiri jasangarri eta berritzailea da Donostia, bertako hirigintza-garapenak ezartzean arazo potentziala duen hiria eta mota guztietako lurzoruaren eskasia da bertan gainera. Horregatik, birgaitze-politika fiskalak eta abar biltzen dituen plana behar da hutsik dauden etxebizitzak alokairu-merkatura ateratzeko.

Beraz, Donostiako hiri-antolamendua eta plangintza kontu handiz aztertu behar dira, ahalik eta zehaztasun handienarekin. Historian zehar, era askotako hirigintza-garapenak egin dira gure hirian eta ez jasangarritasuna, ingurumena eta hiriko biztanleak behar bezala errespetatuta. Gure hiriko parkeak eta birrikak zaindu behar ditugu beti.

Krisialditik ateratzen ari garela dioten berri asko irakur ditzakegun arren, etxebizitza garestiak ezinezko egiten die donostiar askori bere bizitza-proiektuarekin ekitea. Nahiz eta etxebizitzaren prezioa beti izan den garestia Donostian, azken urteotan prezioak nabarmen igo dira, bai erosketa modalitatean, bai alokairuan.

Daukagun beste kezka bat da nola ari diren desertizatzen auzoak apartamentu turistiko ugarien -horietako asko legez kanpokoak- eta etxebizitza hutsen ugaritzearekin, horrek bizilagunen joa behar izatea eragiten du eta auzoek nortasuna galtzen dute, merkataritza eta kaleen bizitza nabarmen jaistearekin batera.

Udalak ere parte aktiboa izan behar du etxebizitzak zaharberritzeko unean.

- **Etxebizitza publikoa**

Etxebizitza Publikoaren alde egiten dugu, nahiz eta uste dugun eskaintza guztiak alokairu berrikusgarrikoa izan behar duela, merkaturatzen diren etxebizitza publiko guztiek nahitaez alokairukoak izan beharko dute. Ezin da izan baliabide publikoak loteria bat izatea eta eskaintzak inoiz ez asetzea eskaera. Etxebizitza publikoan iruzurra kontrolatzeko baliabideak erabili behar dira. Baita egoera txarrean dagoen etxebizitzaren erosketaren eraketa ere, publiko gisa berreskuratzeko.

- **Etxebizitza hutsak**

Udalak ahaleginak egin behar ditu etxebizitza hutsak merkatura atera daitezen; ezin dugu jarraitu eraikitzen eta eraikitzen gure hirian etxebizitzak daudenean. Etxebizitza ez da pribilegioa, eskubidea baizik. Horretarako, Udalak sustatu egin behar du etxebizitza horiek merkatura ateratzea eta haien alokairua sustatzea. Horretarako, hainbat karga azter daitezke, hala nola OHZko errekarua, eta haien alokairuak bitarteko gisa kudeatu. Udalak ere kanpainak eta kontzientziak egin behar ditu, bai eta enpresa publikoen bidezko bitartekaritza ere, eta egoera txarrean dagoen etxebizitza erosi behar du etxebizitza publiko gisa berreskuratzeko.

- **Hezkuntza**

Hori ere udal-eskumena ez den arren, Udalak euskarazko eskaintza bermatu behar du ikasleei zuzendutako jardura guztietan, eta Hezkuntza Sailarekin batera, azpiegiturak ikasleen eta gure hiriko biztanle-guneen, gure auzoen, beharretara egokituko ditu. Ezin ditugu onartu Donostiako ikastetxe publikoetan gertatzen ari direnak, hala nola, Bidebietako institutua ixteko arriskua, Orixe Ikastola, Jakintza Ikastola, Francisco Escudero Erdi Mailako Kontserbatorioa edo beste institutu batzuetan irakaskuntza-eskaintzari dagokionez egin diren murrizketak.

Hezkuntzak, pertsona orori dagokion eskubidea izateaz gain, mekanismo bat izan behar du, euskaran oinarritua, emakumeak eta gizonak Euskadi libre batean prestatzeko.

Udalak arautu gabeko ikastaroak bultzatu eta defendatuko ditu, baita gure hiriaren historia eta kulturaren ezagutza ere. Hemen funtsezko zeregina dute gure auzoetako kultur etxeek, Kultura sailek aipatu dugun moduan.

Ezinbestekoa da sentsibilizazio-lana egitea, ikasleek eta irakasleek Udalaren informazioa jaso eta ekimenetan parte har dezaten. Azken batean, udal-politikaren parte izatea.

Udalak bermatu egin behar du haur-eskoletako plazen eskaintza 0 eta 3 urte bitarteko eskariari erantzuteko eta inguruko hezkuntza-plan bat egin behar du, auzo bateko eskolak, elkarteak eta kultura-, gizarte- eta kirol-eragileak bilduko dituen, pertsona guztiak beren inguruan integratzeko.

Halaber, Udalak laguntza politikak egingo ditu lanbide heziketako ikastetxeekin eta unibertsitateekin. Horiek ikerketari, lan-merkatuari eta nazioartekotzeari lotuz.

Covid-19 delakoaren ondorioz, familia ahulenek zailtasun gehiago izan dituzte 2019/2020 ikasturtea amaitzeko, baliabiderik ez dutelako eta ezein administraziok ezin du inoiz ahaztu kalitatezko hezkuntzarik ez izatean desberdintasun askoren jatorrian dagoela, eta, batez ere, aukera faltaren, gizarte-bazterketaren eta pobrezia-aren jatorrian.

- **Ingurumena, hiri jasangarria**

Dokumentu honetan hainbat kontzeptu errepikatzen ari dira, horietako bat hiri atseginarena da eta horrela da, egia baita ezin dela hiri atsegina bat eraiki ingurumena eta ingurunea errespetatzen ez baditu.

Mugikortasunaren atalean esan dugun bezala, mugikortasuna funtsezko eremua da hiri jasangarria eta ingurumena errespetatzen duena eraikitzeko, baita hirigintza eta gure hiriko berdeguneak erabat errespetatzea ere.

Espazio asko mehatxatuta daude etxebizitzak eraikitzearen ondorioz, hala nola Auditza-Akular. Espazio hori babestu egin beharko genuke, Artxipi eta Molinaorekin gure hiriko ekialdeko gune natural, aisialdi eta gozagarri bihurtzeko. Ulian, denon artean mantendu behar dugun gure hiriko birika, eraikitzeko irrikak ere ez ditugu ulertzen.

Herritarrentzako ohitura eta heziketaren artean birziklatzea dago, eta Donostiak birziklatzen duen portzentajeaz hazten jarraitu behar du, gaur egungoa ez baita nahikoa. Birziklatzea sustatzeko pizgarriak eman behar dira, baina ezin dugu geure burua engainatu: birziklatzea ez da praktika ona soilik, denok egin behar dugun zerbait baizik, kutsatzea ez baita eskubidea.

Birziklatzearen, berrerabiltzearen, murriztearen eta birziklatzearen garrantzia azpimarratu genuen. Eta, azken batean, zaborra edo errefusa murrizteko behar diren urrats guztiak ematearen garrantzia.

Ez dugu uste urrats horiek guztiak herritarren sektore handi baten aurka egin daitezkeenik. Hala ere, beldur horietako asko zaborrak biltzeko sistemak ez ezagutzetik edo erabilera politikotik datoz, eta, beraz, uste dugu gai horrek guztion konpromisoa behar duela eta ez bakarrik Zubietan neurrigabeko erraustegia eraikitzea abian jarri duten botere ekonomikoena.

- **Gazteria, Donostiaren etorkizuna eraiki**

Gobernuan daudenek nbehar haina ahalegin egin behar dituzte Donostiako gazteriak, hiriko sektore bat den heinean, bere bizi-proiektua hirian hasteko aukerak izan ditzan. Hori lehentasunezko konpromisoa da, belaunaldi gazteenen aldeko apustua, Donostia gaztetzeko apustua, aldi berean hiri atsegina eta abegitsua izanik, hura itotzen duten kortse guztiak kenduz, hiri dinamikoa izan dadin, aukerak eta enplegua sor ditzan.

Berrero ere azpimarratzen dugu adingabeen babesak duen garrantzia eta hezkuntzak duen funtsezko balioa; beraz, Udal Gobernuak arazoei irtenbidea eman behar die, eskuduntzak dituzten erakundekin batera, babes hori udalaren gizarte-zerbitzuen bidez, eta gure hirian hezkuntzaren eskumenak dituen Eusko Jaurlaritzari eskatu behar dio behar den guztia inbertitu dezan, akademikokiprestatuta dagoen gazteria izan dezagun.

Udalak, bere aldetik, kultur, kirol eta arautu gabeko hezkuntzarekin zerikusia duten ikastaroak eskainiko ditu, gure gazteriaren garapenari laguntzeko. Horrez gain, gazteen osasunaren aldeko sentsibilizazio-kanpainak egin behar ditu.

Gazteen arazo handienetako bat emantzipatzeko ezintasuna da. Gazteen emantzipazioa sustatzeko benetako politikak egin behar dira, lan-prekarietatearen aurka eta etxebizitza eskuragarriaren prezioan borrokatzeko. Gaur egun, etxebizitzaren prezioa arazo bat da gazte askorentat, ezin baitute bizitza-proiektu bat edo familia bat osatu.

Donostia zahartzen ari dela esaten dugunean, ez da soilik herritarrak urteak betetzen ari garelako, baizik eta gazte asko hiritik kanporatzen ari garelako bertan bizitzeko ordaindu behar den prezioagatik eta lan egoeragatik. Zahartze-prozesu hori, berez, oso kezkarria da. Baina politika oker batzuen ondorioz larriagotzen den arazoa da.

○ **Parte-hartzea**

Parte hartzeko estrategia bat ezarri behar da, haurtzarotik gaztarora, bai eta hezkuntza, gizarte eta gazte-eragileekin ere. Herritarren parte-hartzeaz ari bagara, gazteei entzun egin behar zaie, eta, entzun ahal izateko, beharrezkoak diren mekanismoak sortu behar dira. Hiri bizia eraikitzeko lan egiten badugu, gazteriak energia izan behar du; gazte trebatu, errebindikatzailerak eta elkartua ez da arazoa, aberastasuna baizik; gazte konprometitua eta parte-hartzailea.

○ **Gazteentzako etxebizitza**

Gazteei arreta ematea Etxebizitza Sustatzeko Plan Berezian, hau da, gazteen etxebizitza-politika, ezin da mugatu soilik gazteentzako aldi baterako apartamentuetara (Udalak zuzkidura-partzela asko ditu eta mota horretako eraikuntzak gehitu behar ditu) edo etxebizitza beren kabuz erosi ahal izateko zain egon. Beharrezkoa da gazteentzako etxebizitza-programa bat, eta, horri dagokionez, garrantzitsua da alokairuko erregimen publikoko etxebizitzaren garrantzia berriro azpimarratzea.

○ **Enplegua**

Ez du ezertarako balio etxebizitza-politika eraginkorra egiteak, baldin eta gero gazteek ezin badute lanpostu bat eskuratu; beraz, funtsezkoa da Udalak eta Donostiako Sustapen Elkarteak egin dezaketen lana, laguntzak osatuz eta lana eskatzen duten gazteei zuzendutako planak eginez.

- **Aisia eta kultura**

Era berean, Donostia Kulturak eta herritarren ekimenak edukiz betetzen jarraitu behar dute kultura-espazioak eta eskaintza zabala eta askotarikoa osatu behar dute; gainerako udal-patronatuek, berriz, gazteen aisiarako jarduerak egin behar dituzte.

- **Udal Legea, herrialde bat sortuz**

Nazioa eraikitzeke prozesuak eta gure herriarentzako esparru juridiko-politiko berriak bultzatzeak ez digute ahaztu arazi behar eraikuntza nazionalaren beste alderdi bat: gure erakunde-sarearen barne-egitura. Ezin da nazioaren eraikuntzan aurrera egin, ez bagara gai gure erakunde-sarea modernizatzeko, eraginkorrago bihurtzeko, haren disfuntzioak zuzentzeko eta erakundeen kohesio, eraginkortasun eta koherentzia handiagoa lortzeko.

Alde horretatik, EAK beti kritikatu izan du Lurralde Historikoen Legetik (LHL) datorren herrialde-eredua, desorekak, bikoiztasunak, xahutzeak eta gehiegizko burokratizazioa eragiten dituelako, EAEko erakunde komunuen zuzendaritza politikoa mugatzen baitute, eta, horren ondorioz, herrialdearen ikuspegia lausotzen dute, interes partikularren batuketa halako batez ordezkatur.

Herrialdearen koordinazioa, koherentzia eta erakunde-egituraketa indartzea, baliabide publikoen eraginkortasuna areagotzeko, Lurralde Historikoen Legea berritu behar da ezinbestean, eta udalerrak EAEko erakunde- eta finantza-sisteman behin betiko integratuko dituen udal-lege batean lan egin behar da. 2015erako onartutako Udal Legea lehen pausoa izan zen, lehen ez zegoen halakorik, baina oraindik oso urrun dago EAEko erakunde-sareak izan behar duenetik, baita udalek jokatu behar duten lehen mailako zereginetik ere. EA beti izan da indar munizipalista.

EAEra mugatzen den lege batez ari gara, baina ez ditugu ahaztu behar Nafarroa, Lapurdi, Behe Nafarroa eta Zuberoa, eta sortzen ari diren tresna berriak, hala nola Udalbiltza, zazpi lurraldeetako udal kargu publikoak biltzen dituen.

- **Administrazioa, gobernantza, gardentasuna eta herritarren parte-hartzea**

Tokiko administrazioa da herritarrek hurbilen sentitzen dutena. Inguruan arazoren bat dagoenean Udalaera jotzen dute irtenbide bat bilatzeko edo, besterik gabe, kasua azaltzeko. Aldarrikatu nahi dugu Udala auzoetara hurbildu behar dela eta PSE-EE, PP eta EAJk oposiziotik 2011-2015 legegintzaldian onartutako barruti-ereduaren aurka gaudela; are gehiago, EAJ eta PSE-EE hiriko Gobernura iritsi direnean, ez dute gauzatu.

Erronka horri aurre egiteko, hiriko auzo guztietan udal-bulegoak ezartzea proposatzen dugu, kudeaketa-maila desberdinekin, lehendik dauden auzoko ekipamenduak erabiliz.

Beste behin ere, kultur-etxeen garrantzia azpimarratu nahi dugu, eta, nola ez, auzoek auzo-bizitza izatea. Sustapen ekonomikoaren atalean aipatutako puntuak errepikatuko ditugu, non hurbileko merkataritzak eta zerbitzuek funtsezko lana egiten baitute.

Herritarren ongizatea zainduko duen administrazioa nahi badugu, Udalak, hirian lokalen jabe diren gainerako erakundeekin elkarlanean, lokal horiek herritarrentzat erabilgarriak izatea lortu beharko du. Ezin da onartu Udalak eta gainerako administrazio publikoek lokal eta eraikin hutsak edo gutxiegi erabiliak izatea, dauden auzoek edo hiriak, oro har, espazio eta zerbitzu horiek behar dituzenean eta horiek erabili ahal izan behar dituzenean. Horren adibide dira, titulartasun desberdinarekin, Larratxo, Irale eraikinarekin edo Askagintzarekin, inbertsio txiki batekin erabil zitezkeenak, Martuteneko ikastetxea edo Gobernu Zibila, herritarrentzat irabazi beharreko espazioak baitira.

Demokrazia alderdien borroka, bozketak eta erabakiak baino zerbait gehiago da udal gobernu batean. Eta horrek gizarte zibila sartu behar du arlo publikoaren definizioan eta kudeaketan. Ezin dugu demokrazia pentsatu herritarrak udalerriri eragiten dioten gai eta erabakietan duen parte-hartzea baloratu gabe. Gure herrikideek badakite parte hartzea ez dela soilik betebeharrak bati aurre egitea, baizik eta eskubide bat erabiltzea. Gizarte zibilak Udal Gobernu behar du funtzionatzeko, baina independentea da bere ekimen, proposamen eta antolaketarako gaitasunean. Udal Gobernu on bat Gobernu Demokratiko baten eta bere askatasuna egikaritzeko gaitasuna duen gizarte baten batura litzateke.

EAn, gure ustez, gizarte zibil hark, herritar horiek, eremu anitzak dituzte parte hartzeko, eta esparru horiek izan daitezke, besteak beste, zehatzak (lokala: hiri-altzariak beren auzoan, adibidez), edo hainbestekoak ez direnak, baina, horregatik, gizarte-ibilbiderako garrantzi gutxiago ez dutenak. EAn ikusten ditugu herritarrarekin demokratikoki hobetu edo birbideratu daitezkeen batzuk. Batzuk aipatuko ditugu erreferentzia gisa: prestakuntza zibikoa eta politikoa, kontuak ematea (eta/edo eskatzea), gardentasuna, harmena eta parte-hartzea, eraginkortasuna, legezkotasuna, inpartzialtasuna.

Herritarren babes eta ongizateaz arduratzen den administrazioa sustatuz, etxeko animalien ongizatea bermatzeko behar diren ordenantzak hobetu edo sortuz. Hiri gisa ditugun beharren arabera.

Azken batean, Donostiak Udal bizkorragoa eta eraginkorragoa behar du, modernoa, gardena eta herritarrei irekia, kultura parte-hartzailea, kanpotik eraginkorra eta barrutik atez ate koordinatua, sail estankorik gabe, eta horrek bere arlo eta zerbitzuen barne-berrantolaketa planteatzera behartzen du.

- **Berreskuratu zure auzoa**

Lehen esan dugun bezala, egungo barruti-ereduaren aurka gaude, eta gertatutakoaren kronologia egin behar da:

Odon Elorzaren Udal Gobernuan (PSE-EE) Alderdi Popularrak eskatzen zuen Donostia barrutitan administratiboki zatitzea, nahiz eta Udal Gobernuak ez zuen inoiz proposamenik gauzatu.

Juan Karlos Izagirreraren (Bildu) alkatetzan, herritarren parte-hartzea sustatzeko modu berriak iritsi ziren; "Auzoek eta herriek Donostia indartzen dute" kanpaina, berriz, herritarrei entzuteko diseinatu zen, eta herritarrek inguruko erabakietan eta jardueretan parte har zezaten.

Legegintzaldi horretan, 2011. urtean, zehazki, eta EAJk eskatuta, Bilduren laguntzarekin, batzorde bat jarri zen martxan Altza barruti bihurtzeko. Proposamen horren bozketan Donostiako sozialistek abstenitu egin ziren eta Alderdi Popularraren kontrako botoa izan zuten. Biek zioten ez zutela ulertzen hirian barruti bakarra sortzea.

2014. urtean, PSE-EEk eta PPK gure hiria lau barrutitan banatzen zuen ekimena aurkeztu zuten. Horietako batzuk, gure ustez, oso antinaturalak ziren. EAJk osoko zuzenketa aurkeztu zion ekimen honi, eta, Bilduren antzera, Ekialdeko Barrutia sortzeko proposamena egin zuen, nahiz eta bi proposamenek desberdintasunak zituzten, ez bakarrik herritarrei parte hartzeko tresnak emateko orduan, baizik eta barrutia geografikoki mugatzeko orduan.

EAJk iritzia aldatu zuen eta PSE-EE eta PPrekin ituna egin zuen gure hiria lau barrutitan banatuz.

Auzo-elkarte batzuk aurka agertu ziren publikoki, eta Barrutien Erregelamendu Organikoaren aurkako alegazioak erregistratu ziren. Ondoren, PSE-EE, PP eta EAJren Udal Osoko Bilkuran onartu zen, Bilduren aurka bozkatu zuen artean.

Eusko Alkartasunarentzat, onespren hark apurtu egiten zituen donostiarren bizikidetzako naturguneak, oso osaera ulergaitza zuten, hala nola Martutene eta Parte Zaharra barruti berean elkartzea.

2015 legegintzaldian, Ekialdeko Barrutia jarri zen martxan, eta beste hiru barrutiak ez ziren martxan jarri.

2019-2023 legegintzaldian ez da beste barrutirik abian jarri eta Ekialdeko Barrutia osatzen duten elkarrekin haren funtzionamendua kritikatu dute.

Azkenik, 2020ko irailean jakin dugu "Ekialdeko Barrutiko" proiektuetarako aurrekontua ezin dela erabili, eta, beraz, proiektuak eta aurrekontua eten egin direla.

Nolakoa izan behar du gure toki-administrazioak?

Esaten ari garen guztia betetzeko, ezinbestekoa da Udalinfo zerbitzu bat, herritarrek udal administrazioarekin dituzten harreman guztietarako leihatila bakarra izango dena. Gainera, bi noranzkoko informazio- eta partaidetza-zerbitzua da. Gainera, zerbitzu honek aukera handiagoa eskaini behar du online ziurtagiri mota guztietarako.

Kultur etheen garrantzia dela eta, eta nola ez, auzoek beren bizitza izatea, non hurbileko merkataritzak funtsezko lana egiten baitu, auzo biziak nahi ditugu, beren elkarte-sare propio eta askotarikoarekin.

Ezin dugu demokrazia pentsatu herritarrek beren auzoan edo Donostian eragina duten gai eta erabakietan parte hartzeak duen garrantzia baloratu gabe.

- **Proposamena**

Barrutien Erregelamendu Organiko berria, Altzako hainbat eragilek egindako errebindikazio historikoari erantzuna eman diezaion, eta gaur egun dauden barrutien osaera indarrrik gabe utz dezan, ez baitira gauzatu.

Barrutien Erregelamendu Organiko berri horrek indar politiko guztien iritzia izan behar du, eta herritarrek parte hartzeko lan handia egin behar du. Horretarako, lan-bide bateratua, plurala eta gizarteko hainbat sektorentzat irekia egin behar du, integratzailea izan behar du eta herritarren pentsamoldeak errespetatu behar ditu, guztion artean hiria egin behar du, parte hartzeko espazioak sortu eta sustatu behar ditu.

Auzoak dira Donostiako bizikidetzako gune naturalak, eta horiek parte hartzeko eta bizitza komunitarioa garatzeko gune bihurtzeko konpromisoa hartu behar dugu. Hala ere, eremu geografikoen arabera taldekatu eta haien artean sinergiak sor daitezke.

Artikutza, Igeldo Landarbaso eta Zubieta

Artikutza eta Landarbasoko enklabeak gure natur erreserba izaten jarraitzearen alde gaude, gure hiriko mendi eta parkeen antzera.

Igeldo:

Toki entitate txikia: 2020ko ekaineko Udal Osoko Bilkuran aho batez onartu zen Eneko Goia alkateak aurkeztutako proposamena, Igeldo gunearen Toki Entitate Txikia sortzea sustatzeko Batzorde Ez Iraunkorra sortzeko.

Ez da Igeldoko biztanleei autonomia handiagoa emateko formula horretaz hitz egiten den lehen aldia. Lehenengo aldia PSE-EE, EA eta EAJ hiruko Gobernuan izan zen (1995-1999), baina urtez urte aurrera egin gabe egon ondoren, Eusko Alkartasunak egungoa baino askoz asmo handiagoko proposamena aurkeztu zuen Udal Osoko Bilkuran, batzordearen beraren aldizkakotasunari dagokionez, hala nola batzordearen osaketari dagokionez, EAK aurkeztutako proposamenean Udal Zinegotzietan gain Igeldoko Herri Kontseiluko kideek ere parte hartu baitzuten bozkarekin. Zoritxarrez, ekimen hark ez zuen aurrera egin, EA eta EAJren babes baxerik ez zuen lortu. Hala ere, pozten gara gaurkoa onartu delako, eta, gainera, udal talde politiko guztiek aho batez onartu dutelako. Espero dugu ondo portatzea, planteatutako desanexioa ez baitzen baimendu, baina uste badugu Igeldoko egoerari irtenbidea emateko igeldotarrek berretsi behar dutela.

Zubieta:

Usurbilgo eta Donostiako udalekin koordinatzeko moduko tokiko erakunde txikiago baten alde egiten dugu. Era berean, eskaintzen dituen zerbitzuak defendatzen ditugu, adibidez, "Eskola Txikia". Baita Eskuzaitzetan eraiki diren instalazioek Zubietako bizilagunengan ahalik eta eragin txikiena izan dezaten beharrezkoak diren neurriak ere.